ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΙ 13 ΜΑΟΥ 1889 — ΕΤΟΣ ΞΓ'. — ΑΡΙΘ. 19

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη.
Δύο Καλέργαι: Ἰωάννης καὶ Δημήτριος, ἱστορικὴ ὁμοιότης, ὑπὸ Β. Ψιλάκη.
Ὁ Ρόσσης ὡς Ἄμλετ, ὑπὸ Μ. Δαμιρέλη.
Θερινὴ πορεία. *Ἐκ τῶν τοῦ De Amicis*, ὑπὸ Κ. Ν. Ῥάδου.
Μενέξές, ποίησις Δ. Στάη.
Δανιὴλ Οὐίβστερ. *Φιλελληνικὴ πινακοθήκη*, (συνέχεια) ὑπὸ Γ. Δ. Κ.
Ὁ Συνταγματάρχης Ἐδράδος, μικρὸν μυθιστόρημα, Jules Sandeau (συνέχεια).
Βιβλιογραφία. *Ἐπιστολὴ* Ἰ. Σακκελίωνος.
Βιβλιοθήκαι τῆς Ἑβδομάδος. *Ἐγχώρια—Ἐξωτερικὰ—Φιλολογία—Καλλιτεχνία κ.τ.λ.*
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΩ

« . . . Καὶ ὁ Νῶε ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐμεθύσθη καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

« Καὶ εἶδεν ὁ Χὰμ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐξελθὼν ἀνήγγειλε τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω.

« Καὶ λαβόντες Σὴμ καὶ Ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον, ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ νῶτα αὐτῶν καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς καὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανῶς, καὶ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶδον.

« Ἐξένηψε δὲ ὁ Νῶε ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἔγνω, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος.

« Καὶ εἶπεν. Ἐπικατάρατος Χαναάν παῖς . . . Καὶ εἶπεν. Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Σήμ. . . Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ . . . »

*

Καὶ οἱ πνευματικοὶ ἡμῶν πατέρες ἔπιον ἐκ τοῦ οἴνου τῆς φιλαρχίας καὶ ἐμεθύσθησαν, καὶ ἀπέσπασαν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου τὰ περιτραχήλια καὶ τὰ ῥάσα, καὶ ἐλεεινῶς ἀπεγυμνώθησαν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν, τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ.

Καὶ εἶδον οἱ Χὰμ τὴν γύμνωσιν των καὶ ἀνήγγειλαν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ἔξω.

Ἡμεῖς, ἑπόμενοι τῷ παραδείγματι τοῦ Σὴμ καὶ τοῦ Ἰάφεθ, πορευόμεθα ὀπισθοφανῶς, καὶ ἐπιθέτομεν ἱμάτιον, ἵνα συγκαλύψωμεν τὴν γύμνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν.

Καὶ εὐχόμεθα νὰ ἀνανήψωσιν, ὅσον τάχιστα, ἐκ τῆς μέθης αὐτῶν, . . . ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ εὐλογήσωσι τοὺς Χάμ, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ ἐξαχοντίσωσι καθ' ἡμῶν τὴν ἀρὰν των!

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΔΥΟ ΚΑΛΕΡΓΑΙ
ΙΩΑΝΝΗΣ καὶ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

(Ἱστορικὴ ὁμοιότης.)

Α'

Ὁ ἑκάστοτε χρόνος, χείμαρρος ὁρμητικὸς ὤν, ἐνῷ καταρρέει, ὅπως ἐκχυθῇ εἰς τὸν ἀέναον καὶ ἄπειρον ὠκεανόν, εἰς τὸ ἀτέρμον τῆς πλάσεως τέλος, συμπαρασύρει μεθ' ἑαυτοῦ καὶ πᾶν τὸ προστυγχάνον. Ἐνῷ κατέρχεται καὶ ἀφανίζεται, ὅπως ἐπαναλάβῃ τὴν ἀΐδιον ταύτην λειτουργίαν, ἀκούεται μυστηριωδῶς ἀντηχοῦσα ἐν τοῖς παφλάζουσι καὶ παραφέρουσι πᾶν τὸ ἀνθρώπινον κύμασιν αὐτοῦ, ἐν τῇ δίνῃ καὶ τῷ στροβίλῳ τῶν παγκρατῶν ὑδάτων αὐτοῦ, βοὴ καὶ σύγχυσις ἀνείκαστος, εὐχωλὴ ὀλλύντων καὶ οἰμωγὴ ὀλλυμένων. Ὁ χειμαρρώδης τότε χρόνος χαράσσει τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου ἢ μᾶλλον συνθέτει τὸ ἀνέκφραστον αὐτοῦ μουσικὸν σύνθεμα, τὸ παναρμόνιον τῆς πλάσεως μέλος. Ἐν τῇ ἀπηχήσει τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων τόνων, δύναται ὁ βουλόμενος τῶν ὀψιγενεστέρων θνητῶν νὰ ἑνωτισθῇ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, τὸ μουσικὸν ἀριστοτέχνημα· τότε ἐν τῇ ἀπηχήσει ἀκούονται, ὡς διὰ τηλεφώνου, οἱ μὲν τῶν μουσικῶν αὐτῶν τόνων βαθέως καὶ ἀσθενέστερον, οἱ δὲ διατόρως καὶ περιτρανοί, διότι ἡ φύσις τῶν παρασυρομένων ἐν τῇ μυστηριώδει ἐκείνῃ δίνῃ πλήττει τότε, φαίνεται, τὴν ὑπάτην τῶν χορδῶν, ἐνῷ οὕτω διέρχεται τὴν διὰ πασῶν ἐκείνην κλίμακα, τὸν μυστηριώδη ἐκεῖνον μουσικὸν νόμον. Ἡ ὑπάτη χορδὴ πλητομένη, καίτοι ἀνέκφραστος ἐπικρατεῖ ὀχλοβοὴ ἐν τοῖς προσιχομένοις ἡμῶν, ἐν τούτοις τυγχάνει εὐκρινῶς ἀκουστή, μακάριος δ' ἐκεῖνος καὶ ἐπίζηλος, ὅστις ἤθελε προσαρμοσθῇ πρὸς τὸν τῆς ὑπάτης ἦχον ἐκείνον· ὅστις ἤθελε μιμηθῇ τὰ κοινωνικῶς τε καὶ πατριωτικῶς καλὰ τῶν ἔργων τῶν προαπελθόντων αὐτοῦ. Θεὶς καὶ ὁ οὗτος τὴν ψῆφον αὐτοῦ ἐν τῷ μωσαϊκῷ τῆς ἀνθρωπότητος, συνετέλεσε τὸ ἐφ' ἑαυτῷ ὄργανον γενόμενος θείας βουλήσεως, εἰς τὴν ἠθικὴν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας διάταξιν καὶ διακόσμησιν.

*

Ὁ Ἰωάννης Καλέργης ἔτυχεν ἐν τοῖς χρόνοις τῆς παγγενοῦς τοῦ ἔθνους δουλείας.

Ἐκ μὲν τῶν ἐνδοτέρω τῆς ἐξισλαμισθείσης τὸ πλεῖστον μικρασιανῆς χερσονήσου ἠρξαντο καὶ πάλιν, ὡς ἐπὶ τῆς τῶν Ἀράβων Μωαμεθανῶν ἐπιφορᾶς, νὰ ἐπέρχωνται ὁσημέραι ἐξογκούμενα ἄλλης θεομηνίας κύματα, τὰ ἐκ τῶν Ὀσμανιδῶν Τούρκων· ἐκεῖθεν δὲ τοῦ Αἰγαίου, ἀπὸ τῶν προσβορείων τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου χωρῶν μέχρι Κρήτης καὶ Κύπρου, ἄλυσις ἀπαρτιζομένη ἐκ κρίκων δυναστειῶν, ἐκ τῆς χριστιανικῆς Δύσεως ὁρμωμένων, περιέσφιγγε δεινῶς σύμπαν τὸ γένος ἐκεῖνο, ὅπερ διὰ τῶν φώτων τῆς ἐπιστήμης, διὰ τῶν φώτων τῆς θρησκείας διέλυσε πρότερον τὴν παχυλωτάτην ἀχλύν, τὴν ἐπικαλύπτουσαν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διέσπασε τὰς ἀλύσεις καὶ πέδας αὐτῶν.

Μόνη ἐκ τῶν τότε ὑποδούλων Ἑλληνικῶν χωρῶν δυσανεσχέτει ἐμπράκτως καὶ ἐπιμόνως κατὰ τῶν ἁρπάγων καὶ ἀφετεριστῶν ἡ ὑπερήφανος τῆς Μεσογείου νύμφη, ἡ Κρήτη, ἡ πεισματωδέστερον καὶ ἡρωϊκώτερον, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου, πάσης ἄλλης ἀντιστάθεσα τότε εἰς τὴν ξενικὴν κυριαρχίαν.

Ἡ φήμη τοῦ ὀνόματος τῶν Καλεργῶν περιίπτατο ἀπὸ ἑκατονταετίας ἤδη καὶ ἐπέκεινα Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, ὁ Ἰωάννης δὲ Καλέργης, εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐν τῷ τότε δραστήριος καὶ ζηλωτὴς τῆς ἐκ Φωκάδων καταγωγῆς, ἣν εἶχε, καὶ τῆς ἐκ τῆς ἐπωνυμίας φήμης, ἣν διεκαίετο νὰ δικαιώσῃ καὶ τὸ καθ' ἑαυτόν, συγγενὴς δ' ἄμεσος τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος θυσιασθέντων μεγαλωνύμων Καλεργῶν, Βάρδα καὶ Λέοντος καὶ τῶν ἄλλων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐκ βάθους ψυχῆς τοὺς Ἐνετοὺς ἀποστρεφόμενος, ἀνέλαβε προθύμως καὶ μετὰ ζέσεως τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πρακτικοπήματος, ὅπερ ἐπεχείρησαν οἱ ἐν Κρήτῃ ἄποικοι Ἐνετοί, ἐν ἔτει 1363, κατὰ τῆς μητροπόλεως αὐτῶν, ἀποσπώμενοι αὐτῆς καὶ ἱδρύοντες ἰδίαν αὐτόνομον καὶ ἐλευθέραν πολιτείαν, ἣν ἱστορικὴν ἐκείνην δημοκρατίαν τοῦ Ἁγίου Τίτου.

Ὁ Καλέργης, ἅμα τῷ δοθέντι ἐκ τῶν συναιτέρων συνωμοτῶν συνθήματι, ἡγούμενος τὸ πρῶτον διακοσίων ἐκ Χάνδακος ἐπαναστατῶν, προσελκύσας δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ τὰ τῶν Τζακώνων μισθοφορικὰ διὰ προσφορῶν καὶ ὑποσχέσεων, ἐπετέθη ἐξ ἀπροόπτου κατὰ τῶν μεγάρων τοῦ Λε-

ονάρδου Δαν̃δόλου, ΟΓ' ἁρμοστοῦ, ἑνῷ ὁμᾶς ἑτέρων συνωμοτῶν ἐνόπλων ἐπήρχετο κατὰ τοῦ φρουραρχείου, ὅπως κυριεύσωσι τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἐπενέγκωσιν ἀντιπερισπασμὸν ἀναγκαῖον. Ὑπέρωσκεν, ὅτε ταῦτα ἐγίνοντο, οἱ δὲ περίπολοι πτοηθέντες ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου ἐφόδου, ἔσπευσαν νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς τὸ δουκικὸν μέγαρον, ἀλλὰ μόλις προέλαβον ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα, τῶν πλείστων συλληφθέντων ἢ φονευθέντων. Ὁ Καλέργης τότε διεσκόρπισε τὴν φρουρὰν τοῦ διοικητηρίου καὶ ἔθραυσε τὰ κλεῖθρα καὶ τὰς κιγκλίδας αὐτοῦ· ἐλθὼν δ' ὑπὸ τὰ παράθυρα τοῦ ἁρμοστοῦ, προσεκάλει τοῦτον καὶ τοὺς συμβούλους αὐτοῦ εἰς συνδιάλεξιν. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ πλῆθος, ὑπὸ τοῦ θορύβου ἐξεγερθὲν, εἶχε συρρεύσῃ ἐκ τῶν διαφόρων τῆς πόλεως τμημάτων εἰς τὴν τοῦ διοικητηρίου πλατεῖαν, τῆς ὁποίας ἀποφραχθείσης, ἐκωλύετο ἡ τῶν ἱππέων διάβασις, ἐὰν τοιοῦτοι παρετύγχανον.

Ὁ ἁρμοστὴς ἰδὼν ἑαυτὸν αἴφνης ἐκτεθειμένον πρὸ στάσεως φοβερᾶς καὶ ὅλως ἀβοήθητον, προσέταξε, μηδὲν ἄλλο δυνάμενος, νὰ ἐπιβληθῶσιν οἱ σιδηροῖ μοχλοὶ καὶ νὰ ἀποφραχθῇ πᾶσα διέξοδος· προελθὼν δὲ ἡμίγυμνος εἰς μέρος, ὁπόθεν ἠδύνατο νὰ ἀγορεύσῃ ἀκινδύνως, ἀνεφώνησε, καθ' ἃ λέγεται, ἐκεῖνο τὸ τοῦ Ἀποστόλου :

«Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, γαστέρες ἀργαί»

εἰς τὸ ὁποῖον ἀναμίξας προσέθηκεν ἀπειλὰς καὶ παραινέσεις. Ἀλλ' ἐξεπλάγη ἰδὼν τὸν τρομερὸν Καλέργην ἡγούμενον τῶν Τζακώνων, οὓς ἐνόμιζε πιστοτέρους καὶ αὐτῶν τῶν Ἰταλῶν, καὶ περιστρέφοντα τὸν ἵππον αὐτοῦ. Διὸ ἀφεὶς τὴν χαλεπότητα τοῦ ὕφους, ἤρξατο νὰ παραινῇ τὸν ἀρχηγὸν τῆς στάσεως μειλιχίως καὶ πατρικῶς.

— Πρὸς τί ματαιολογεῖς, γερόντιον ; ἀνέκραξε τότε οὗτος· οὐδεὶς σὲ ἀκούει, ὁ θόρυβος συμπνίγει τὴν πασίγνωστον εὐγλωττίαν σου, ἄλλως δὲ καὶ παρῆλθε τῶν συμβουλῶν ὁ καιρός.

Ὁ ἁρμοστὴς ἐν τούτοις ἔνευεν ἐπανειλημμένως, θέλων νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Καλέργην, τί ἐζήτει. Οὗτος δὲ νοήσας ἀπήντησε γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ :

— Νά με ἀπαλλάξῃς τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ θραύσω τὰς πύλας, ἄλλως δὲν ἐγγυῶμαι περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἐνδιαιτωμένων.

Ὁ δ' ἁρμοστὴς ἀρνηθεὶς ἅπαξ καὶ δίς, ἤρξατο πάλιν νὰ χειρονομῇ χρονοτριβῶν, διότι ἴσως ἀνέμενεν ἐκ τοῦ φρουρίου βοήθειαν. Ἀλλὰ τοῦ Καλέργου ἀνακράξαντος.

— Τρίτη καὶ τελευταία ἐρώτησις, ἀνοίγεις τὰς πύλας ;

— Οὐχί ! ὑπέλαβεν ὁ πολιορκούμενος, ἀχαλίνωτον τότε ἐπαφεὶς τὴν καχλάζουσαν ὀργήν· ἐὰν τολμᾷς θρασύδειλε, σὺ αὐτὸς ἀνοιξον τῶν ἁρμοστῶν τὴν ἕδραν, ἀναλογίσθητι ὅμως τὰ ἀνατρέψαντα ἐπακόλουθα τῆς ἀνοησίας σου.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, εἶπεν ὁ Καλέργης πρὸς τὸ ἀποστατῆσον τάγμα· ἔχει πέντε δουκάτα ἑκάστος ὑμῶν.

Αἱ ἐπιμεμοχλευμέναι τότε πύλαι τοῦ μεγάρου μετὰ σύντονον προσπάθειαν ὑπενδοῦσαι κατεβλήθησαν, οἱ δὲ Τζάκωνες τοῦ πλήθους παρακολουθοῦντος, εἰσώρμησαν ὡς χείμαρρος εἰς τὴν εὐρύχωρον αὐλὴν καὶ οἱ ἐν αὐτῇ σωματοφύλακες παρέδωκαν τὰ ὅπλα, τριῶν μόνον ἐξ αὐτῶν φονευθέντων, ὡς ὑπερβαλλόντως ὑπὸ τοῦ λαοῦ μισουμένων. Μετὰ δὲ ταῦτα πρῶτος πάντων ὁ Καλέργης περιῆλθε τὰ δωμάτια τοῦ δουκικοῦ μεγάρου ἀναζητῶν τὸν ἁρμοστήν· ὡς δ' εἶδεν αὐτὸν κάτωχρον, ἀναυδον καὶ ἀμηχανοῦντα, ὥρμησε ξιφήρης ἐπ' αὐτόν, ἀλλ' ὁ Τίτος Γραδίνικος, ὁ ἕτερος τῶν δύο πρωταιτίων τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς νέων, παριστάμενος ἀνέκραξε :

— Τί θέλεις νὰ πράξῃς ; καὶ κατέσχε ὄπισθεν τὴν χεῖρα τοῦ συνωμότου· δὲν εἶνε σύμφωνος πρὸς τὰ διαταχθέντα ὁ σκοπός σου· ἡ ζωὴ τοῦ γέροντος ἔσται πολύτιμον ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ἐχέγγυον.

Καὶ ἐσώθη μὲν ὁ γέρων, ἀλλ' ἠρνήθη ἐπιμόνως νὰ παραδώσῃ τὰς χεῖρας εἰς τὰ δεσμά.

— Οὐδὲ τοῦτο θέλω ἐπιτρέψῃ, προσέθηκεν ὁ Τίτος· καὶ αἱ πέδαι δὲν ἁρμόζουσι πρὸς αὐτόν, ἀξιωματικὸν ἐλευθέρας πολιτείας ὄντα, καὶ εἰς ἡμᾶς τοῦτο εἶνε ἀναξιοπρεπές.

Μετὰ δὲ ταῦτα κατεσχέθησαν τὰ ἐν τῷ ἀρχείῳ τοῦ ἁρμοστοῦ, ἥ τε βίβλος τῶν ἐγγραφῶν καὶ ἡ μετὰ τῆς κυβερνήσεως ἀλληλογραφία· τὰ σύμβολα τῆς Ἐνετικῆς πολιτείας, ἀποκαθηλωθέντα, ἤρθησαν· καὶ ὁ χρυσοβαφὴς τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐνετίας θρόνος, ἀπὸ τοῦ ἐξώστου εἰς τὴν αὐλὴν ἐκσφενδονισθείς, συνετρίβη καὶ κατεπατήθη ὑπὸ τοῦ φρυάττοντος πλήθους· τὸ ἀνέκαθεν δ' ἐν τῷ ἁρμοστείῳ φυλαττόμενον θησαυροφυλάκιον κατελήφθη ὑπὸ τῶν συνωμοτῶν.

Ἀπὸ τοῦ ἁρμοστείου εἶτα ὁ Καλέργης ἀποχωρήσας, πρῶτον μὲν ἐπορεύθη εἰς τὰς φυλακάς, ὁπόθεν παραλαβὼν τούς τε καταδίκους καὶ ὑποδίκους, κατέλεξεν αὐτοὺς μετὰ τῶν στρατιωτῶν, εἶτα δὲ περιελθὼν τοὺς στρατιωτικοὺς σταθμούς, τοὺς μὲν ἀξιωματικοὺς συνέλαβε, τοὺς δὲ στρατιώτας πάντας ἀφῴπλισε.

Τέλος δὲ τὰς οἰκίας τῶν θεωρουμένων ὑπόπτων ἐπισκεφθείς, ἄλλους μὲν αὐτῶν ἀδικάστους ἐξώρισεν, ἄλλους δ' ἐνέκλεισεν εἰς τινα τοῦ προαστείου πύργον, τὸν ὁποῖον μετέβαλεν εἰς δεσμωτήριον· τὸν δ' ἁρμοστὴν Λεονάρδον Δάνδολον μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ συμβούλων, Στεφάνου Γραδινίκου καὶ Ἰακώβου Διέδου, ἀπαγαγὼν ἐν ἡμέρᾳ χειμῶνος ψυχρᾷ καὶ ὑετώδη ἡμιγύμνους, ἀσκεπεῖς καὶ ριγοῦντας, ἐν διπλῷ στρατιωτῶν στοίχῳ, καθεῖρξεν ἐν τῷ σκοτεινοτέρῳ τοῦ πύργου θαλάμῳ, ἐνῷ τὸ μαινόμενον πλῆθος, τὸ ὁποῖον μόλις διὰ ρητῶν ὑποσχέσεων κατηυνάσθη, ἀπῄτει τὸν ἀπαγχονισμὸν αὐτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν διὰ βραχέων περὶ τοῦ Ἰωάννου Καλέργου ἐν μιᾷ τῶν σπουδαιοτέρων περιστάσεων τοῦ περιπετειώδους αὐτοῦ βίου· ἤδη δὲ περὶ τοῦ Δημητρίου Καλέργη ἐν παραπλησίῳ τοῦ πολυκυμάντου αὐτοῦ βίου τυχόντος περιπτώσει.

[Ἕπεται τὸ τέλος].

Β. Ψιλάκης.

Ο ΡΟΣΣΗΣ ΩΣ ΑΜΛΕΤ

Ἀπὸ δέκα πέντε περίπου ἡμερῶν φιλοξενοῦσιν αἱ Ἀθῆναι τὸν ἔξοχον ἠθοποιὸν Ἐρνέστον Ρόσσην, οὗτινος ἡ φήμη πληροῖ τὸν κόσμον ἀπὸ τριάκοντα ἤδη ἐτῶν. Ὅπως πάντες οἱ μεγάλοι σύγχρονοι ὑποκριταί, οὕτω καὶ ὁ Ρόσσης διακρίνεται εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν Σαιξπηρείων χαρακτήρων.

Πρὸς τὸν μέγαν τῆς Ἀλβιῶνος ποιητὴν, ὃν θεωρεῖ ὡς ἕνα τῶν κορυφαίων ἐξ ὅσων παρήγαγεν ὁ κόσμος, τρέφει ἰδιαιτέραν στοργήν, καὶ ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας μελετᾷ αὐτόν.

Ὁ Ρόσσης ἤρξατο τῶν παραστάσεων διὰ τοῦ *Ἀμλετ*, τοῦ φιλοσοφικωτάτου καὶ ἐμβριθεστάτου δράματος τοῦ Σαιξπηρ. Πάντες οἱ μετὰ προσοχῆς ἀναγνώσαντες καὶ μελετήσαντες τὸ ἔξοχον ἔργον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, ὁμολογοῦσι πόσον δυσνόητος εἶνε ἐν πολλοῖς ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἥρωος. Ὁ *Ἀμλετ*, ἐπιστρέφων οἴκαδε ἐκ τοῦ ἐν Βυρτεμβέργῃ Πανεπιστημίου μανθάνει μετ' ἐκπλήξεως, ὅτι ὁ βασιλεὺς θεῖος του, τελεῖ πανυχίδα καὶ ἑορταζει τοὺς μετὰ τῆς μητρός του γάμους του, ἐνῷ μόλις πρὸ δύο μηνῶν ἀπέθανεν ὁ πατήρ του, φοβερὸν δὲ ὑφίσταται κλονισμὸν μανθάνων παρὰ τῶν φίλων, ὅτι ἐν τῇ νυκτερινῇ αὐτῶν φρουρᾷ, εἶδον φάσμα τοῦ πατρός του, ἐνώπιον των, ὑπερηφάνως καὶ μεγαλοπρεπῶς βαδίζον. Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ Ἄμλετ φρουρεῖ μετ' αὐτῶν, βλέπει ἰδίοις ὄμμασι τὸ φάσμα τοῦ προσφιλοῦς πατρός, καὶ ἐν μονήρει συνδιαλέξει μετὰ τοῦ πνεύματος, ἀνοίγεται αὐτῷ ἡ πρὸς τὸν ὑπερφυσικὸν κόσμον ὁδός. Ἀκούει μετὰ φρίκης φοβερὰν ἀποκάλυψιν, καὶ τὰς λεπτομερείας τοῦ φόνου τοῦ πατρός του, καὶ λαμβάνει ἐντολὴν νὰ ἐκδικήσῃ τὸ μυσαρώτατον ἔγκλημα, οὗ ὁ ἔνοχος εἶνε ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος θεῖος του· Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ φάσματος ἐρωτᾷ ἐν ἀμφιβολίᾳ. «Εἶνε ἀρά γε ἀγαθοποιὸν τὸ φάσμα τοῦτο ;» Τὴν ὑπόνοιαν του ἐκφραζουσιν οἱ πρῶτοι λόγοι, οὓς πρὸς τὸ φάσμα ἀπότεινε :

«Εἴτε ἀγαθοποιόν, εἴτε κακοποιὸν πνεῦμα εἶσαι
»Εἴτε οὐρανίων εὔδραν, εἴτε καταγίδας τοῦ ᾅδου
(φίρις
»Εἴτε καλὰ εἴτε κακὰ διανοεῖσαι
»Ἐμφανίζεσαι ὑπὸ μορφὴν τόσον ἀμφίβολον
»Ὥστε θὰ λαλήσω πρὸς σέ»

Φρίκην καὶ ἀπελπισμὸν προξενεῖ τῷ Ἄμλετ ἡ τρομερὰ μετὰ τοῦ ὑπερφυσικοῦ ἐπισκέπτου συνομιλία του. Τὸ παν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ φάσματος. Ἂν τὸ φάσμα εἶνε ἀγαθόν, ὀφείλει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν θείαν ἐντολήν. Ὁ πατήρ του, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς καθαρτηρίου πυρᾶς παροτρύνει αὐτὸν εἰς ἐκδίκησιν. Ἀλλ' ἐὰν πάλιν ὑπακούσῃ, κινδυνεύει τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Θὰ δικασθῇ ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, κατηγορούμενος ὡς δολοφόνος τοῦ θείου του, ὅστις, δημοσίᾳ ἐκήρυξε τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην του. Ἐνώπιον τοῦ τραγικοῦ διλήμματος ἵσταται ἐν ἀμφιβολίᾳ μὴ τολμῶν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς, ἣν παρὰ τοῦ πνεύματος τοῦ δολοφονηθέντος πατρός του ἔλαβεν. Ἔλαβεν ἐντολὴν, ἣν δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐκτελέσῃ

«Ὁ καιροὶ ἐξέκλιναν τῆς πορείας των· ἀναφωνεῖ ὁ βαρυαλγῶν Ἄμλετ «κατηραμένη μοῖρα! ἐκέπρωτο νὰ γεννηθῶ ἵνα τοὺς ἐπαναφέρω ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ».

Ἔργον μέγα ἀνατίθεται εἰς ψυχὴν ἀσθενῆ καὶ μὴ δυναμένην νὰ ἐκτελέσῃ αὐτό. «Εἶνε δρᾶς, λέγει ὁ Σαιξπηριστὴς Smyth, φυτευθεῖσα ἐντὸς πολυτελοῦς δοχείου. Αἱ ρίζαι ἐξεταθήσαν καὶ τὸ εὔθραυστον ἀγγεῖον συνετρίβη εἰς τεμάχια.

Τοιοῦτος ὁ χαρακτὴρ, ὃν ἐπρόκειτο νὰ ἑρμηνεύσῃ ὁ Ρόσσης.

Ἐν μέσῳ ἀραιοῦ, ἀραιοτάτου δυστυχῶς, ἀκροατηρίου, ἤρξατο ἡ παράστασις διότι, παρὰ τὰς παροτρύνσεις τῶν ἐφημερίδων, τὸ φιλόμουσον κοινὸν πρωτιμᾷ φαίνεται τὰς παραστάσεις τῶν νάνων· ἠκούσαμεν δὲ κύριόν τινα λέγοντα, ὅτι «ἔπηγε νὰ ἴδῃ τὸν Ρόσσην, ἀλλ' ἀνεχώρησεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραστάσεως.»

Ὁ Κλαύδιος καὶ ἡ Γερτρούδη παρακινοῦσι τὸν Ἄμλετ νὰ μείνῃ παρ' αὐτοῖς, καὶ νὰ μὴ δεικνύῃ λύπην ὑπέρμετρον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρός· Ἀφοῦ, λέγει ὁ βασιλεύς, ὁ θάνατος εἶνε κοινόν τι, ὅπως τὸ *κοινότατον πρᾶγμα*, ὅπερ *ὑποπίπτει εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν* !, διατὶ παιδαριωδῶς ἀνθισταμένοι, νὰ βαρυαλγῶμεν ἐπ' αὐτῷ ;

Ὁ Ἄμλετ συναινεῖ καὶ ὁ βασιλεὺς λέγει, ὅτι πρὸς πανηγυρισμὸν ἡ Δανία θὰ σπείσῃ εὔθυμος, τὸ μέγα τηλεβόλον θ' ἀντηχήσῃ εἰς τὰ νέφη, καὶ πρὸς τὰς βασιλικὰς προπόσεις θ' ἀντιβοήσῃ ὁ οὐρανὸς ἐπαναλαμβάνων τοὺς ἐπιγείους κεραυνούς.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ βασιλέως, ὁ Ἄμλετ ἐκφράζει τὴν βαθυτάτην αὐτοῦ θλῖψιν ἅμα καὶ ἀγανάκτησιν ἐπὶ τῷ ἐσπευσμένῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ γάμῳ, διὰ τοῦ πρώτου μονολόγου του.

«Εἴθε νὰ ἐτήκετο, νὰ διελύετο καὶ εἰς ὁρόσον νὰ μετεβάλλετο ἡ ὑπεράγαν στερεὰ αὕτη σάρξ ! Ἢ νὰ μὴ εἶχε θεσπίσῃ ὁ Αἰώνιος τὸν κατὰ τῆς αὐτοχειρίας νόμον. . . . ! Ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς, πρὶν ἢ παλαιωθῶσι τὰ ὑποδήματα, μεθ' ὧν προέπεμψε τὸ λείψανον τοῦ ἀτυχοῦς πατρός μου, ὡς Νιόβη ὅλη δάκρυα, αὕτη ναί, αὕτη ἡ ἰδέα ! ὦ Θεέ καὶ κτῆνος λογικοῦ στερούμενον, ἤθελε θρηνήσει πλειότερον χρόνον. — ἦλθεν εἰς γάμον. — Ἀσεβεία γυνὴ ἔπρεπε νὰ καλῆται. — Ὀλίγη πονηροτάτη ὁρμὴ, νὰ σπεύσῃ μετὰ τοσαύτης προθυμίας εἰς μιαρὰν καὶ ἀνόσιον κλίνην . . . . ἀλλά, σπαραχθῆτι καρδία μου διότι ἡ γλῶσσα πρέπει νὰ σιωπήσῃ.

Ἔπρεπε ν' ἀκούσῃ τις τὸν Ρόσσην ἀπαγγέλλοντα καὶ χρωματίζοντα τὴν φῶνὴν ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐκφραζομένας ἐννοίας, διὰ νὰ ἐννοήσῃ πράγματι τὰ διανοήματα τοῦ Ἄμλετ. Ἑκάστη του λέξις, ἕκαστος μορφασμὸς τοῦ προσώπου, ἐξέφραζε τὰ πλημμυροῦντα τὴν καρδίαν του πάθη καὶ αἰσθήματα. Ἦτο δὲ θαυμάσιος κατὰ τὴν ἔκφρασιν καὶ τὴν ἀπαγγελίαν, ὅτε ἀγανακτῶν ἐπὶ τῇ γυναικείᾳ ἀστασίᾳ, ἀνεφώνησε.

Ο Fragilita, il tuo nome è donna !

Εἶχε τόσην δύναμιν ἡ ἀπαγγελία, ἦτο τόσον σύμφωνος πρὸς τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων ἡ ἔκφρασις, ὥστε διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων, ἐξέφρασε πράγματι ὅλου τοῦ γυναικείου φύλου τὴν ἀστασίαν.

Δικαίως ποθεῖ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ προσφιλοῦς πατρός, ἀλλὰ φύσει, ὢν δειλὸς (pigeon liver'd) ἀποτροπιάζεται τὸ αἷμα καὶ δὲν τολμᾷ νὰ προβῇ θαρραλέως εἰς τὸ ἔργον.

«Εἶμαι κτῆνος, ἄνανδρος, δειλὸς· δὲν τολμῶ νὰ ἐ»νεργήσω διότι ἄλλως ἤθελον παχύνει μέχρι τοῦδε
»τοὺς αἰθερίους γύπας διὰ τῶν σπλάγχνων τοῦ ἀνδρα»πόδου ἐκείνου !

Διὰ τῶν ἐκφράσεων τούτων ἠρμήνευσε πιστότατα ὁ Ρόσσης τὸν δειλὸν καὶ ἀναποφάστον χαρακτῆρα τοῦ Ἄμλετ.

Φυσικώτατα καὶ μετὰ πολλῆς τέχνης ὑπεκρίθη ἐν τῷ μετὰ τῆς Ὀφηλίας διάλογῳ ὅτε, ἐρωτᾷ αὐτὴν ἂν εἶνε ὡραία, καὶ τῇ λέγει ὅτι ἡ ἀρετή της δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ καμμίαν σχέσιν μετὰ τῆς ὡραιότητός της, διότι ἡ δύναμις τῆς ὡραιότητος δύναται ταχύτερον νὰ μεταμορφώσῃ τὴν ἀρετὴν εἰς προαγωγὸν, παρ' ὅσον ἡ ἰσχὺς τῆς ἀρετῆς νὰ καταστήσῃ τὴν ὡραιότητα ὁμοίαν ἑαυτῇ . . .

. . Δὲν ἔπρεπε νὰ πιστεύσῃς ὅτι σὲ ἠγάπων, διότι, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἐγκεντρισθῇ δι' ἀρετῆς τὸ γηραιὸν δένδρον, θὰ διατηρήσῃ πάντοτε τὴν πρώτην αὐτοῦ οὐσίαν.... Ὕπαγε εἰς μοναστήριον.

Ὅταν εἴδομεν τὴν ὄντως θαυμασίαν τέχνην τοῦ Ρόσση ἐν τῷ ἀνωτέρῳ διαλόγῳ, ἀνεμνήσθημεν τῶν ἰδικῶν μας ἠθοποιῶν, οἵτινες εἰς τὸ μέρος τοῦτο δίδουσι κωμικὴν σχεδὸν χροιάν !

— Ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας, μᾶς εἶπεν ὁ Ρόσσης, μελετῶ τὸν μέγαν τῆς Ἀγγλίας ποιητὴν, ὅταν δὲ διδάσκω δράματά του, προσπαθῶ πάντοτε νὰ σκέπτωμαι Ἀγγλιστί, καὶ νὰ συμπληρῶ διὰ τῆς ἀπαγγελίας τὰς ἐλλείψεις τῆς μεταφράσεως, ἥτις δὲν δύναται πάντοτε ν' ἀποδίδῃ τὴν δύναμιν τοῦ κειμένου. Οὕτω λ. χ. ὅταν τὸ φάσμα λέγει πρὸς τὸν Ἄμλετ νὰ προσέξῃ, οὗτος ἀπαντᾷ μονοσυλλάβως I will. Τὴν δύναμιν τοῦ Ἀγγλικοῦ ῥήματος δὲν ἔχουσιν αἱ ἄλλαι γλῶσσαι, ἐπομένως προσπαθῶ δι' ἀναλόγου ἐκφράσεως ν' ἀποδώσω τὴν ἔννοιαν.

Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί ὑστατον νὰ θαυμάσῃ τις ἐν τῷ ἐξόχῳ καλλιτέχνῃ ; οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν αὐτὸν οἱ ἀκούσαντες τίνι τρόπῳ ἀπήγγειλεν, ἠρμήνευεν, ἐσχολίασεν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ καθίστα καταλήπτας τὰς ὑψηλὰς ἐννοίας τοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς τρίτης πράξεως περιφήμου μονολόγου, τοῦ Ἄμλετ.

«Νὰ ὑπάρχῃ τις ἢ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ;»

Ὅταν, ἐντὸς πελάγους φιλοσοφικῶν σκέψεων βεβυθισμένος ἀπήγγελλε τὸ περίφημον ἐκεῖνο «*There is the rub*, οὗτινος τὴν δύναμιν δὲν ἀποδίδει βεβαίως ἡ Ἰταλικὴ μετάφρασις, κόσμον ἐννοιῶν ἐξέφραζεν ἡ ἀπαγγελία καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ Ρόσση, ὅστις καὶ τὰ μᾶλλον δυσνόητα τοῦ κειμένου μέρη ἑρμηνεύει σαφέστερον τῶν ἀρίστων σχολιαστῶν.

Μετὰ χαρᾶς μανθάνομεν ὅτι ἐπαναλαμβάνεται ἡ διδασκαλία τοῦ Ἄμλετ. Προτρέπομεν πάντας νὰ ὠφεληθῶσι τῆς ἐκτάκτου εὐκαιρίας, ὅπως ἴδωσι τὸν Ρόσσην ὡς Ἄμλετ, διὰ νὰ ἐννοήσωσι πράγματι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἰδεώδους, μελαγχολικοῦ καὶ φιλοσόφου ἥρωος τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Σαιξπηρ, καὶ τὴν ἔξοχον τέχνην τοῦ ἑρμηνέως αὐτοῦ.

*

Μετὰ τὸν Ἄμλετ ὁ Ρόσσης ἐδίδαξε τὸν Ὀθέλλον, τὸν Κοινωνικὸν θάνατον, τὸν Λουδοβίκον Ἐνδέκατον, τὸν Βασιλέα Λήρ, καὶ τὸν Ἔμπορον τῆς Βενετίας, πανταχοῦ ἐπιδείξας τὴν ἔξοχον αὐτοῦ τέχνην καὶ παταγωδῶς χειροκροτούμενος ὑπὸ τοῦ ἀκροατηρίου, ὅπερ συνέρρευσε ἀθρόον κατὰ τὰς τελευταίας παραστάσεις.

Μ. Δαμιραδης.

ΘΕΡΙΝΗ ΠΟΡΕΙΑ*

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ τοῦ De Amicis).

Ἦτο ὡραία Αὐγούστου ἡμέρα. Τὸ παραμικρὸν νέφος δὲν ἐκάλυπτε τὸν ὁρίζοντα, ἡ ἐλαχίστη ἀνέμου πνοὴ δὲν ἐτάρασσε τὴν φλέγουσαν ἀτμόσφαιραν. Ἡ ὁδός, δι' ἧς τὸ σύνταγμα ἐπορεύετο, πλατεῖα, εὐθεῖα καὶ μακρὰ, ἐφαίνετο ἀτελεύτητος ὑπὸ λεπτοτάτου δὲ κατεκαλύπτετο κονιορτοῦ, ὅστις εἰς νέφη ἐγειρόμενος, εἰσήρχετο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, εἰς τὸ στόμα, ὑπὸ τὰ ἐνδύματα, καταλευκαίνων κόμας καὶ πώγωνας. Οὔτε δένδρον, οὔτε κἂν θάμνος ἐφύετο ἐν τοῖς πέριξ τῆς ὁδοῦ, οὐδ' ὑπῆρχε σκιᾶς ἴχνος ἢ σταγὼν ὕδατος· ἀλλὰ ξηρά, γυμνὴ καὶ ἔρημος ἐξετείνετο περὶ αὐτὴν ἡ πεδιάς· καὶ ἐν ταῖς ὀλίγαις καὶ ἀραιῶς διεσπαρμέναις ἐν αὐτῇ οἰκίαις, τοιαύτη ἐπεκράτει σιγή, τοιαύτη ἠρεμία, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι ἦσαν ἀκατοίκητοι. Τοσοῦτον δὲ τὰ πάντα κατεφλέγοντο ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὥστε δὲν ἠδυνατό τις οὔτε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, οὔτε ἐπὶ τῶν τοίχων, οὐδ' ἐπὶ τοῦ πεδίου ν' ἀτενίσῃ. Οἱ πορευόμενοι ἔβαινον τὰς κεφαλὰς κάτω νεύοντες

* Τὴν ἀνωτέρω χαριεστάτην περιγραφὴν στρατιωτικῆς πορείας, ἐν καιρῷ θέρους, πρὸ παντὸς ἄριστα θέλουσι κατανοήσει οἱ στρατιῶται τῶν διὰ τοῦ βοιωτικοῦ πεδίου διελαυνουσῶν τὰς ἡμέρας ταύτας δύο ταξιαρχιῶν τοῦ στρατοῦ ἡμῶν· καλλίον δ' ἔτι ὅσοι, ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐπιστρατεύσεως, συμμετέσχον τῶν ἀπαραμίλλων πορειῶν τοῦ 1ου συντάγματος.

καὶ κλαμμένους τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐν ὀλίγοις, ὡραιοτάτη ἡμέρα Αὐγούστου· ἀλλὰ χειρίστη ἡμέρα πορείας.

Ὑπὲρ τὴν ὥραν ἤδη ἐπορεύετο τὸ σύνταγμα, καὶ παρὰ τὴν ὀχληρὰν κόνιν, παρὰ τὸν πνιγηρὸν καύσωνα, οἱ στρατιῶται ἦσαν ἔτι ζωηροί, εὐπνοῦντες καὶ φαιδροί, ὡς τὴν στιγμὴν τῆς ἐναρξεως τῆς πορείας. Δύο στοῖχοι ἀνδρῶν ἐβαδίζον παρὰ τὰς ὄχθας τῆς ὁδοῦ πλευράς, καὶ ἐβαδίλειπτως, καθ' ἅπασαν τὴν γραμμήν, διεσταυροῦντο αἱ ἐπιφωνήσεις, αἱ εὐφυολογίαι, αἱ ἀστειότητες, καὶ πλῆθος ἠκούετο ἀλλοκότων καὶ τραχειῶν φωνῶν· ἑκάστοτε δὲ θορυβώδης γέλως καὶ παταγώδες χειροκρότημα ἠγείρετο ἐξαίφνης ἀκολουθούμενον πάντοτε ὑφ' ἑνός· — εἰς τὰς θέσεις σας, ἐμπρός, ζυγεῖτε! — ἀποκαθιστῶντος ἐπὶ στιγμὴν τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν τάξιν. Μετὰ μικρὸν πάλιν ἀνὰ τρεῖς ἢ τέσσαρες ὁμοῦ ἠκούοντο ζῶντες, ποῦ μὲν φαιδρὸν τοσκανικὸν ἆσμα, ποῦ δὲ τὸ πολεμικὸν τῶν Ἄλπεων· ἄλλοι ἔπαυον, ἄλλοι ἠρχίζον καὶ γίλιοι ἦχοι καὶ ποικίλαι φωναὶ διεδέχοντο ἀλλήλας. Ἡ πορεία ἐν τούτοις ἐξηκολούθει κατὰ πᾶσας τοῦ κανονισμοῦ τὰς διαταξεις, ἐν γραμμαῖς πεπυκνωμέναις καὶ βήματι στερρῷ· οἱ ἀξιωματικοὶ εὑρίσκοντο εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν· τὰ πάντα εἶχον ἐν τάξει, τὰ πάντα ἐν ἀκριβείᾳ. Ἄριστα. Καὶ ἐδιαλείπτως ἐπορεύοντο, ἐπορεύοντο.....

Ἀλλὰ — Ὦ! δὲς ἐκεῖ τὸν δεύτερον 'στὸ δεξιό, ἤρχισε νὰ χάνῃ τὴν ἀπόστασι! Τώρα τὸν φτιάνω 'γώ. Ἐε! θέλεις νὰ πυκνώσῃς ἢ ὄχι... — Ἐπύκνωσεν.

Μετὰ δέκα ἢ δώδεκα βήματα. — Ἄλλος! — Αἴντε!.. θέλεις νὰ βαδίζῃς 'ς τὴ γραμμὴ σου ἢ ὄχι; — Ἀχ, κύτταξε πῶς πάει τὸ ἀριστερό σὰν χελώνα! Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος... Κούφαγιο παιδιά, πυκνώστε, ἐμπρός, τροχάδην! — Τρέχουσι μεθ' ὁρμῆς. Τὰ σακκίδια βροντοκτυποῦσιν ἐπὶ τῶν πλευρῶν, τὰ φυσίγγια θορυβῶδως χοροπηδοῦν ἐν ταῖς φυσιγγιοθήκαις, σύγχυσις, κονιορτὸς τὰ πάντα περιβάλλει, τὰ πάντα περικαλύπτει..... Τὸ ἀριστερὸν ἐπύκνωσεν. Ἀναπνέουσι θορυβωδῶς. Χρειάζεται σιδερένιο στήθος. Πολὺ ἄσχημο νὰ 'χῃ κανεὶς πορεία σήμερα.... Ὁ Ἥλιος σοῦ κάνει τὸ κεφάλι καζάνι.... ἡ σκόνι σὲ πνίγει.... ὁ δρόμος ποτὲ δὲν τελειώνει.... κι' αὐτὸ τὸ πηλήκιον, ἔχ..... μοῦρχεται νὰ τὸ πετάξω 'στὸ κάμπο. Ἂν ἦτο κανένα δένδρο τοὐλάχιστον, λιγάκι ἴσκιος, καμμιὰ στάλα νερό! Τίποτε ..... ἐρημία τοῦ διαβόλου.

Τὰ φαιδρὰ ἆσματα κατήλθον ἤδη ἕνα τόνον· ὁ διάλογος ἐγένετο χαλαρώτερος· αἱ γραμμαὶ ἀραιότεραι. Ὁ διοικητὴς τοῦ πρώτου οὐλαμοῦ εὑρίσκεται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δευτέρας ἑνωμοτίας, καὶ ὁ τοῦ δευτέρου κατήντησεν εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς τρίτης. Προφανές, ὅτι τὸ σύνταγμα πορεύεται ἀπὸ τριῶν ὡρῶν.

Ἡ εὐθεῖα ὁδὸς ἄρχεται νῦν καθισταμένη ὀφιοειδής. Τὸ ὅμμα δὲν δύναται πλέον νὰ διατρέξῃ ταύτην, καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν, καὶ ἐνθαρρυνθῇ ἐκ τῆς ὄψεως τῶν στεγῶν μεμακρυσμένου τινὸς χωρίου, τοῦ κωδωνοστασίου ἐκκλησιδίου τινός, ἢ οἱουδηποτέ ἄλλου σημείου ὑπάρξεως κατοικίας, ὑποσχομένης μικρὰν μετὰ τὴν πορείαν ἀνάπαυσιν, μικρὰν ἀνάψυχην... στίγμην ζωῆς. Παναγιά μου, τί δρόμος! Ἑκατὸν βήματα ἐμπρὸς δὲν βλέπεις· ποῦ πάει; Θάρρος, ἐμπρός· πέντε λεπτὰ ἀκόμη καὶ ἐφθάσαμε στὸ γύρισμα. Ποιὸς ζεύρει, γυρίζοντας, ἂν δεῖ δοῦμεν μακρυά, μακρυά, κανένα χωριδάκι, καμμιὰ τούφα δένδρα, καὶ μᾶς διατάξουν ἄλτ! — Ἡ ἐλπὶς κρατύνει τὰς δυνάμεις, πτερώνει τοὺς πόδας καὶ μετὰ μικρὸν καταφθάνομεν εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ. Πάντες ὑπεύδυσι πρὸς τὴν νέαν διεύθυνσιν, ὑψοῦσι κεφαλὴν τὴν καὶ ἀπληστοῦν ρίπτουσι μακρὰν τὸ βλέμμα!... Οἰκίαι; Δένδρα; Χώρια; Ἄλτ; Τίποτε! Δρόμος, δρόμος καὶ αἰωνίως δρόμος. Ὦ ἀπελπισία! Ἡ κεφαλὴ ἐπαναπίπτει ἐπὶ τοῦ στήθους, αἱ ῥάχαι κάμπτονται ὑπὸ τὸ βάρος τῶν γυλιῶν, αἱ ἐκ τῆς στιγμιαίας σπουδῆς συμπυκνωθεῖσαι γραμμαὶ ἀραιοῦνται, τὸ ἀριστερὸν σχεδὸν ἀρχεται βήματος σημειωτοῦ, ὁ διοικητὴς τοῦ πρώτου οὐλαμοῦ εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου, ὁ διοικητὴς τοῦ δευτέρου ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἑπομένου λόχου· ὁ λοχαγὸς... ποῦ εἶνε ὁ λοχαγός;

Τὰ ἀπὸ δύο ὡρῶν ἀκουόμενα ἆσματα, κατεβιβασθησαν ἕνα τόνον ἔτι. Ἐξακολουθουσινέν τούτοις, ἐπειδὴ ἠρξαντο ἀπαξ παύοντα, ἴσως δὲν ἤθελον πλέον ἐπαναληφθῆ. Ὁ διάλογος ἐξακολουθεῖ, πλὴν ἄνευ ὀρέξεως· αἱ εὐφυολογίαι ἄνευ ἁλατος. Ἄ! βεβαίως τὸ σύνταγμα βαδίζει πλέον τῶν τριῶν ὡρῶν.

Καὶ βαδίζει, καὶ βαδίζει. Τὰ πρόσωπα κατακαιόμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, περιρρυτα ὑπὸ τοῦ ἱδρῶτος, μελανά, παραμεμορφωμένα ἢ ἀναπνοὴ διακεκομμένη, τὰ χείλη κρεμάμενα, ἡ γλῶσσα ξηρά, αἱ χεῖρες ἐξοιδημέναι, βαρεῖαι, ὡς καὶ οἱ πόδες· καθ' ὅλον τὸ σῶμα νάρκωσις, κατάπτωσις. Οἱ γυλιοὶ κατῆλθον μέχρι τῆς ὀσφύος, αἱ φυσιγγιοθῆκαι κρέμανται πρὸς τοὺς μηρούς, οἱ χιαστὶ φερόμενοι μανδύαι παρέλυσαν, οἱ λαιμόδεται ἐλύθησαν, τὰ πηλήκια, τὰ μὲν φέρονται πρὸς τὰ ὄπισθεν μέχρις αὐχένος, τὰ δὲ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καταβεβιβασμένα μέχρι ρινός. Οἱ ὀφθαλμοὶ προσβαλλόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀπλέτου φωτός, ἢ προσηλοῦνται ἀκίνητοι ἐπὶ τῆς ἀκιᾶς τοῦ προπορευομένου συστρατιώτου, ἢ στρέφονται πρὸς πᾶσας τὰς διευθύνσεις εἰς ἀναζήτησιν ῥύακος, πηγῆς, ἕλους ἔστω, πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ καταφλέγοντος τὰ ἐντόσθια πυρός... Ὦ ἡ δίψα! Καὶ ἐνταῦθα, μία μετὰ τὴν ἄλλην, εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν πτωχὴν κεφαλὴν, εἰκόνες ποικίλαι καὶ συγκεχυμέναι, καφενείων (ἡ εὐτυχία σοῦ ἦτο τότε!) ἄλλοτε συχναζομένων· βλέπει τοὺς θαμῶνας ῥοφῶντας βραδέως μεγάλα ποτήρια ἀφρίζοντος ζύθου δροσεροῦ (διατί ὄχι καὶ παγωμένου;). Βλέπει πηγὰς διαυγοῦς ὕδατος, ἀναβλυζούσας ἐκ βράχων, ἀκούει τὸ κελάρυσμα αὐτῶν, βλέπει τὸ ὕδωρ ἀφρίζον, λαμποκοποῦν, κρυσταλλινον, ὁριοειδῶς ῥέον καὶ ἐντὸς τῆς χλοης ἐξαφανιζόμενον... Ὦ! ἂν ἠδυνατο ἀντλησῃ ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ! Ἄ! ὅταν σταθοῦμε θὰ πιῶ ὡς ποῦ νὰ σκάσω! Θὰ τρέξω στὸ καπηλειό· θὰ τραβήξω μονορούφι, μιὰ μπουκάλα, δυό, καὶ μὰ τὸ θεὸ τρεῖς καὶ...

Καὶ βαδίζει, βαδίζει, βαδίζει· τὰ ἆσματα ἐπαύσαν· αἱ συνομιλίαι ἐσβέσθησαν. Βεβιασμένον τι ἀστεῖον ἐξέρχεται κάποτε κάποτε τῶν χειλέων τῶν ῥωμαλεωτέρων. Εἰς μάτην! Μετὰ πάγερας σιωπῆς γίνεται δεκτόν. Πορεύονται, σιγηλοί, σιγηλοί. Πολλοί, οἵτινες ἐβαδίζον ἐπὶ κεφαλῆς, χωλαίνοντες νῦν εὑρίσκονται εἰς τὸ ἀριστερόν. Οἱ ἀθλητικώτεροι τῶν εὑρισκομένων εἰς τὸ τέλος, ἰδού, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωσιν εὑρίσκονται νῦν εἰς τὸ δεξιόν. Οἱ λόγοι συγχέονται — Εἰς τὰς θέσεις σας! γιὰ τὸ Θεό! εἰς τὰς θέσεις σας! Ἔτσι περπατοῦν μωρέ; ..... Οὐδεὶς ἀκούει, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. — Ἐ! τί σταθῆκατε σεῖς; Ἐμπρός, καρδιά! ἀπάνω! — Κὺρ δεκανέα, δὲν μπορῶ. — Τίποτε, τίποτε, πάμε ἐμπρός..... Ἀνωφελές, ὁ φίλος κοιμᾶται ἤδη. — Πυκνώσατε, πυκνώστε σεῖς· οἱ ἄλλοι 'κεῖ 'πέρα, κουράγιο καὶ φθάσαμε.

— Μάλιστα, φθάσαμε! — Ὅλο τέτοια λένε καὶ ποτὲ δὲν κάνουν ἄλτ! — Καὶ ἡ σοῦπα πρῶιμα; Ἔδωκαν τὸ πρωὶ ἤπανο νερό. — Καὶ μ' αὐτὸν τὸν ἥλιο ἠμπορεῖσε ν' ἀρχίσῃ τὸ πρωὶ ἡ πορεία. — Καὶ ὅμως δὲν σταματοῦν, — καὶ ἡ σοῦπα.....

Βάρδα! βάρδα! — τί εἶνε; ποῦ ἔρχεται;... Καλπάζοντος ἵππου κτύπος πεταλλων ἀκούεται, παχὺ νέφος κονιορτοῦ ἐγείρεται..... ἐπέβη. Ἡτο ἀξιωματικός τις τοῦ ἐπιτελείου.

Νὰ! οἱ κύριοι ποῦ μᾶς κάμουν καὶ τρέχομε. — Εὔκολο νὰ φωνάζῃς ἀπ' τ' ἄλογο — ἐμπρός — σ' ἐκεῖνους ποῦ πᾶμε τὰ πόδια! — Ἂς εἶχε τὸ σάκκο στὴ πλάτη.....

— Ἐ, σένα λέω! σήκωσε τὰ ξερά σου τί τὰ σέρνεις; δὲν χορταίνεις σκόνη;

Πολλοὶ σταματοῦν. Πολλοὶ βραχύνοντες τὸ βῆμα, ὑπολείπονται τοῦ ἰδίου αὐτῶν λόχου. Ἡ φωνὴ τῶν ὀφικοτέρων ἠχεῖ ὀργίλη, οὐχὶ ὅμως πλέον καὶ ἐπιθετική. Τὰ παραγγέλματα ἀραιά, ἀραιά. Ὁ διοικῶν τὸν πρῶτον οὐλαμόν.... Ποῦ εἶνε ὁ διοικῶν τὸν πρῶτον οὐλαμόν;

— Ἄ! προδήλον εἶνε, ὅτι πέντε ἀδιακόπως ὧας βαδίζει ἤδη τὸ σύνταγμα.

Ὦ! τί εἶνε πάλιν; Ἀκούεται σάλπισμα. Ἐν ὅῳ! παρατεταμένον διατρέχει ὁλόκληρον τὴν φάλαγγα. Πάντες, παύουσι βαδίζοντες καὶ παραχρῆμα ἄρχεται ἀπεριγράπτος σύγχυσις, βοὴ, ἀναποδογύρισμα γυλιῶν, ἀποθέσις ὅπλων, κυλίνδησις πηλήκιων διὰ τῶν χανδάκων τῆς ὁδοῦ, τροχάδην δεξιὰ καὶ ἀριστερά..... Ἐντὸς δυο λεπτῶν ὁλόκληρον τὸ σύνταγμα διασπείρεται ἐντὸς τῶν ὀρζιόνδων τὴν ὁδὸν τάφρων, συνωστισμός, κραυγαί, διαφιλονεικήσεις μιᾶς σπιθαμῆς σκιᾶς, μιᾶς σπιθαμῆς χλόης, δυὰ συνωθήσεων καὶ διαφωνισμῶν! Διὰ δὲ τῶν ἀγρῶν σειρὰ δίψώντων

πεηγαινοερχομένων εἰς ἀναζήτησιν ὕδατος, συνωστωμένων, συνωθουμένων, καὶ ἐπαμένων ὡς γραμμὴ μυρμήκων ἐπὶ φλοιοῦ δένδρου. Παρακλήσεις κλαυθμηραὶ τῇ φωνῇ ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ πόσις ὕδατος, ἀρνήσεις φωνηλαρίλῃ ἢ μετὰ κόπου παρεχομένη ἀδεια, ἀγριος πρὸς κατοχὴν τῆς καραβόνας ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα μεταβιβαζομένης πολεμικός... Μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ θόρυβος καταπαύει, ἡ κίνησις ἐλαττοῦται, ἡ γαλήνη ἐπανέρχεται. Πάντες, ἅπαξ, ὅπως, ἐξαπλοῦνται ἐπὶ τῆς γῆς, πάντες ἀναπαύονται, κλείουσι τοὺς ὀφθαλμούς... Ἀκόμη μίαν στιγμὴν καὶ ἅπαν τὸ φυσαγμα ἀποκοιμᾶται.

— Βάρδα! ἐμπρός, παιδιά! Λιγάκι τόπο! Ἐ! — πρόσεχε μὴ περάσῃ ἡ φόδα ἀπὸ πάνω σου. Σήκωσε τὸ κεφάλι τὸ σάκκο ἀπ' τὰ μέσα τοῦ δρόμου..... Λίγο τόπο. Ἐμπρός! — Ὦ ἰδοὺ ὁ κυρμιστὴς τῆς ζωῆς, τῶν εὐγενῶν ὁ φίλος, ἰδοὺ ἡ θεία παρόκλησις! Ὦ στρατιωτικὸς κοντοπώλης! Οἱ κοιμωμένοι κινοῦνται, παύουσι τὰς βραχόνας, πρίζουσι τοὺς ὀφθαλμούς, σπηρίζουσι τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀ, ἀ, ἀ, νάτους· ἀτὰ πόδια, τρέχουσι συνωστιζόμενοι περὶ τὸ ὄχημα, ὡς τὰ ὑμάτα ἀναπηδῶσι περὶ τὴν ναῦν ἐν καιρῷ κλύδωνος. Καὶ ὑπὲρ τὴν ὁ κοντοπώλης! Ταύτα, χεῖρες τεταμέναι, βραχίονες κινούμενοι, νομίσματα διδόμενα καὶ λαμβανόμενα, διαμαρτυρίαι, ὅτι περιμένουν μιὰ ὥρα καὶ τίποτε δὲν τοὺς δίδουν, καὶ πόσες παρακλήσεις, καὶ πόσα ἀπειλαί.

Ὁ ταλαίπωρος βιβανδιέρος πνιγμένος, ἀποπνίγεται, ζητεῖ λίγο τόπο, λίγη ἀναπνοή· ὀβρ!

Ἕτερον σάλπισμα. Προσοχή! Παρατεταμένος φίθυρος ἐκπλήξεως καὶ δυσαρεσκείας. — Δὲν ἔχει καιρὸ νὰ σηκωθῇ κανεὶς μιὰ γοῦλια. — Καλλίτερα λοιπὸν νὰ μὴ στεκόμεθα. — Θέλουν νὰ μᾶς πεθάνουν. — Σίγουρα. Τὸ πλῆθος διαλύεται βραδέως· οἱ κατακεκλιμένοι ἀνακάθηνται· μετὰ κόπου οἱ μὲν ἐγείρονται εἰς τοὺς πόδας των σιγά, σιγά, ἄλλοι δὲ κάθηνται ἐκεῖ ὅπως ἀπολαύσωσι καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῆς ἀναπαύσεως. Πλὴν ἐντὸς βραχέος πάντες ἀνέρχονται ἐκ τῆς πάφρου εἰς τὴν ὁδόν· οἱ γυλιοὶ ἀναρτῶνται ἀπὸ τῶν ὤμων, οἱ λόγοι συγκροτοῦνται. — Ἕτερον σάλπισμα. — Ὁ πρῶτος λόχος κινεῖται... ὁ δεύτερος, ὁ τρίτος... ὁλόκληρον τὸ σύνταγμα. — Στὴ θέσι σου ἐ! Δὲν θὰ ξαναρχίσωμεν τὴν ἁλμα βαβυλωνίαν.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμίσειαν ὥραν ἡ πορεία ἐκτελεῖται κάπως κανονικώτερον ἢ πρότερον. Ἐν τούτοις ἡ ἀπόψις καθίσταται ὀδυνηροτέρα ἕνεκα τῆς βραχείας ἀναπαύσεως, οὐχὶ δὲ πάντες ἐθέσασι τὴν

1. Οἱ πτωχοὶ ἡμῶν στρατιῶται, πορευόμενοι, δὲν γνωρίζουσι τὴν παρηγορίαν ταύτην. Οὐτεντιβανδιέρ, πολλῷ δ' ἧσσον ἢ ἐν τῷ ἐν τῷ ἐν τῷ

αὕτη θὰ ἀντανακλᾷ πρὸς πάντας, καὶ ἡ ἰσχὺς πάντων ὀφείλει νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἁμαρτάνοντα ... Πᾶν ὅ,τι εἴπον, κύριε, δὲν εἶνε φαντασιώδης εἰκών, οὐδὲ μετεχειρίσθην γλῶσσαν ἰσχυροτέραν τῆς τῶν συγγραφέων τοῦ νέου τούτου συστήματος. Ὁ κύριος Σατωβριὰνδ ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, τῷ ἀπαγγελθέντι ἐν τῷ Γαλλικῷ κοινοβουλίῳ κατὰ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον, λέγει, ὅτι ἤκουσε παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας ἐν Βερώνῃ ταῦτα, ἅτινα τοσοῦτον πολύτιμα ἐφάνησαν αὐτῷ, ὥστε ἀμέσως ἐπορεύθη οἴκαδε καὶ τὰ ἔγραψεν, ὡς ἦσαν εἰσέτι ζωηρὰ ἐν τῇ μνήμῃ του. Ὁ Αὐτοκράτωρ διεκήρυξεν, ὅτι. «Τοῦ λοιποῦ ἡ Ἀγγλική, Γαλλική, »Ρωσική, Πρωσικὴ καὶ Αὐστριακὴ πο»λιτικὴ ἔσονται ἡνωμέναι, καὶ πρὸς ἀ»μοιβαίαν ἀσφάλειαν πάντων, ὀφείλουσι »καὶ λαοὶ καὶ βασιλεῖς ν' ἀποδεχθῶσιν »αὐτὴν ὥφειλον ἐγὼ πρῶτος νὰ πεισθῶ »περὶ τῶν ἀρχῶν, ἐφ' ὧν ἱδρύσα τὴν συμ»μαχίαν ταύτην, καὶ πρώτιστον πειστή»ριον ἀνεφάνη ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἑλλά»δος κατὰ τῆς Τουρκίας. Οὐδὲν συμφε»ρώτερον τούτου ἐμοὶ καὶ τῷ λαῷ μου, »οὐδὲν εὐπροσδεκτότερον εἰς τὴν χώραν »μου ἢ ὁ κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμος, »καὶ ὅμως οὐδὲν ἔπραξα ἡ Θεία Πρόνοια »δὲν ἔθεσεν ὑπὸ τὰς διαταγάς μου 800 χι»λιάδας στρατιωτῶν, ὅπως ἱκανοποιήσω »τὴν φιλοδοξίαν μου, ἀλλ' ὅπως ὑπερασπί»σθῶ τὴν θρησκείαν, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν »δικαιοσύνην, καὶ ἐξασφαλίσω τὴν ἰσχὺν »καὶ τὰς ἀρχάς, ἐφ' ὧν ἡ ἀνθρωπίνη κοι»νωνία ἐδράζεται. Κάλλιστα δύναται νὰ »ἐπιπραπῇ, ἵνα οἱ βασιλεῖς ἔχωσι δημο»σίας συμμαχίας, ὅπως ὑπερασπίζωνται »ἐναντίον τῶν μυστικῶν αὐτῶν ἐχθρῶν.»

Οὗτοι, κύριε, εἰσὶν οἱ λόγοι, οὓς ὁ Γάλλος ὑπουργὸς ἐνόμισε τόσον σπουδαίους, ὥστε νὰ σημειωθῶσιν ἐπὶ χάρτου καὶ ἐγὼ ἐπίσης εἰμὶ τῆς αὐτῆς γνώμης. Ἀλλ' ἐὰν ἀληθεύῃ, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι δὲν θὰ ὑπάρχῃ οὔτε Ρωσικὴ πολιτική, οὔτε Πρωσικὴ πολιτική, οὔτε Αὐστριακὴ πολιτική, οὔτε Γαλλικὴ πολιτική, οὔτε ἀκόμη, ὅπερ δὲν πιστεύω, Ἀγγλικὴ πολιτική, θὰ ὑπάρχῃ ὅμως, Θεοῦ θέλοντος, Ἀμερικανικὴ πολιτική.

Ὁ πρώτιστος καὶ κύριος σκοπὸς τῆς ἡνωμένης ταύτης συμμαχίας εἶνε ὅπως διὰ τῆς βίας καὶ τῶν ὅπλων καπαπνίζῃ πᾶν αἴσθημα πολίτου ἐλευθέρου ἐν ἑλλαδικῇ λέξεσιν, οἱαδήποτε δεινὰ ὑποφέρῃ λαός τις δὲν πρέπει νὰ ἐπαναστατήσῃ ὁσονδήποτε κακὴ καὶ ἂν εἶνε ἡ κυβέρνησις, πρέπει νὰ ὑπείκῃ.

Ἰδέτε τὴν Ἱσπανίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ὑπάρχουσι μείζονα δεινὰ τῆς Ἱσπανικῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς σπάθης, κατὰ τῶν ὁποίων λαός τις δύναται νὰ ἐπαναστατήσῃ; Οὐδόλως. Δὲν εἶνε λοιπὸν πάντοτε ὀρθόν, δὲν εἶνε νῦν καθήκαν ἡμῶν, νὰ παρουσιασθῶμεν καὶ νὰ στιγματίσωμεν καὶ καταδικάσωμεν τὰς μοχθηρὰς καὶ ἀποτροπαίους ταύτας ἀρχάς; Ποῖον ἄλλο ἔθνος, πλὴν τοῦ ἡμετέρου, θὰ ἔχῃ τὸ θάρρος καὶ τὴν τόλμην νὰ στιγματίσῃ τὰ τερατώδη ταῦτα γεννήματα τῆς ἐξημμένης κεφαλῆς τῶν μεγάλων πολιτικῶν τοῦ 18ου αἰῶνος; Ἀλλὰ τίς ἐξουσιοδότησε τοὺς πεπαιδευμένους τούτους Δόκτορας τοῦ Τρόππαν νὰ εἰσαγάγωσι νέα ἄρθρα εἰς τὸν κοινὸν κώδικα; Πόθεν ἔλαβον τὸ δίπλωμά των; Πρέπει ὁλόκληρος ὁ κόσμος νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς ἀρχὰς ταύτας τὰς ἀνατρεπούσας τὴν ἀνεξαρτησίαν πάντων τῶν ἐθνῶν; Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀνεξαρτησίας ταύτης ᾠκοδόμηθη τὸ ὡραῖον οἰκοδόμημα τοῦ διεθνοῦς δικαίου. Ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀνεξαρτησίας ταύτης ἡ Εὐρώπη εἶδεν ἔθνη εὐημεροῦντα ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν, μικρὰ συμβιοῦντα παρὰ τοῖς μεγάλοις, ὑπερασπίζοντα ἑαυτὰ οὐχὶ πάντοτε διὰ τῶν ὅπλων, ἀλλὰ διὰ τῆς σωτηρίου καὶ δικαίας ταύτης ἀρχῆς...»

Διὰ τοιαύτης δριμείας καὶ πικρᾶς γλώσσης ἐξακολουθεῖ ὁ Οὐέβστερ στιγματίζων τὴν Ἱερὰν Συμμαχίαν, τέλος δὲ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν θὰ διαμαρτυρηθῇ ἐντόνως καὶ ἐπισήμως ἐναντίον τοιαύτης ἀποτροπαίου καὶ καταστρεπτικῆς ἀρχῆς. Ἀκολούθως ἐξαίρει τὴν πρόοδον, ἣν οἱ Ἕλληνες ἐποιήσαντο ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν, λέγων:

«Εἶνε παραδεδεγμένον παρὰ πάντων, ὅτι ἡ ἠθικὴ καὶ διανοητικὴ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις τῶν ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγὸν Ἑλλήνων ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε δικαίως διεγείρει τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν. Οἱ Ἕλληνες, καίπερ δοῦλοι βαρβάρων δεσποτῶν, οὐχ ἧττον ἀείποτε προσεπάθησαν ὅπως ἀπολαύσωσι τῶν εὐλογιῶν τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, διὰ τῆς ἱδρύσεως σχολείων, γυμνασίων, βιβλιοθηκῶν καὶ τυπογραφείων.»

Εἶτα διὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἁπλότητος καὶ πάθους περιγράφει ἐν ὀλίγοις τὰ αἴτια τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὰς διαφόρους μάχας ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1823, μὴ λησμονῶν καὶ τὴν *Ὠραίαν Χίον*, «ἣν ἐν διαστήματι τεσσάρων ἡμερῶν ὁ σίδηρος καὶ τὸ ὀθωμανικὸν πῦρ μετέβαλον εἰς θρόμβους αἵματος καὶ τέφραν.» Τὴν καταστροφὴν τῆς Χίου, ὁ Οὐέβστερ ἀποκαλεῖ *ἀπερίγραπτον ἀνοσιούργημα, φρικῶδες μνημεῖον βαρβάρου σκληρότητος*, καὶ περαίνει διὰ τῶν ὀλίγων τούτων παθητικωτάτων λέξεων:

«Ἡ καταστροφὴ τῆς Χίου εἶνε σκηνή, ἣν ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω, σκηνή, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ὀπισθοχωρεῖ φρικιῶσα, σκηνή, ἧς δὲν ὑπάρχει ὅμοιον παράδειγμα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου.»

Τέλος, ὁ φιλέλλην ῥήτωρ ἐπαινεῖ λίαν εὐγλώττως τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀνδραγαθήματα τῶν ἡμετέρων ναυτῶν, οὓς ἀποκαλεῖ *ὑπερτέρους τῶν Ἀμερικανῶν*, καὶ τοὺς στρατιώτας ποὺς ἐν Πελοπόννησῳ, Ἀθήναις καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ κλειτῷ Μεσολογγίῳ θαυματουργήσαντας, ἐξακολουθεῖ δέ:

«Οἱ Ἕλληνες, καίτοι ἄνευ πείρας, ἀνευ πολλῶν γνώσεων, ἄνευ βοηθείας καὶ περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ ἐθνῶν, οὐδὲν ἔπεσον τῆς ἀποθαρρύνσεως καὶ ἐπιπλήξεως προσενεγκόντων αὐτοῖς, ἠδυνήθησαν ὅμως ἡρωϊκῶς ν' ἀντιστῶσιν εἰς τρεῖς ἐκστρατείας, καὶ τοῦτο εἶνε ἄριστος οἰωνὸς! Ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ αἱ βόρειαι ἐπαρχίαι ἐπέμψαν χιλιάδας στρατιωτῶν, — πάντες κατετροπώθησαν. Ἡ Τρίπολις, τὸ Ἀλγέριον καὶ ἡ Αἴγυπτος ἔπεμψαν τοὺς στόλους των, — πάντες ἐταφησαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ὕδασιν. Ὀρδαὶ Ταρτάρων διῆλθον τὸν Βόσπορον, — ἅπασαι ἔπεσον ἐνθα οἱ Πέρσαι ἀπέθανον. Αἱ ἰσχυραὶ μοναρχίαι ἀπεκήρυξαν τὸν ἀγῶνά των καὶ συνεβούλευσαν αὐτοῖς, ὅπως ἐγκαταλείψωσιν αὐτὸν καὶ ὑποκύψωσιν εἰς τὴν τύχην των, ἀλλ' ἐκεῖνοι ἀπήντησαν, ὅτι κατὶ τοὶ διακόσιαι χιλιάδες ἐκ τῶν ἀδελφῶν των ἐθυσιάσθησαν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλοι ἕτοιμοι, ὅπως ποσφέρωσιν ἑαυτοὺς ὡς ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἐλευθερίας, καὶ ὅτι ἡ ἀπόφασις πάντων, ναὶ ΠΑΝΤΩΝ, εἶνε νὰ ἐπιμείνωσι μέχρις ὅτου ἢ ἀπελευθερωθῶσιν ἢ ἡ ἰσχὺς τῶν τυράννων των ἐλευθερώσει αὐτοὺς ἐκ τοῦ φορτίου τῆς ὑπάρξεως.....

«Ἴσως ἐρωτήσῃ τις ἐὰν ἡ ἔκφρασις αὕτη τῆς συμπαθείας ἡμῶν καὶ τῆς χώρας ταύτης ὁλοκλήρου δύναται νὰ ἦ πρόξενος ἀγαθοῦ. Ἐλπίζω ὅτι θὰ εἶνε· ἐλπίζω ὅτι δύναται νὰ διαβεβαιώσῃ αὐτοὺς περὶ τῆς εἰλικρινοῦς ἡμῶν ἀγάπης, νὰ ὑπομνήσῃ αὐτοῖς, ὅτι δὲν ἐλησμονήθησαν παντάπασιν ὑπὸ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, καὶ ἐμπνεύσῃ αὐτοῖς σταθερότητα πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἱεροῦ καὶ μεγάλου αὐτῶν ἀγῶνος. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, κύριε, φρονῶ ὅτι ἡ ἐμὴ πρότασις εἶνε σύμφωνος τῷ ἡμετέρῳ χαρακτῆρι καὶ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου καθήκοντος. Ὅταν ἐκπληρώσωμεν τὸ καθῆκον τοῦτο, τότε ἂς ἀφήσωμεν τὰ λοιπὰ εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν....

«Οὐδόλως φρονῶ, κύριε, ὅτι ἡ πρότασίς μου δύναται νὰ προκαλέσῃ, — ὡς τινες ἀπεισκέπτως ἐφαντάσθησαν, — τὴν Ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν εἰς ἐχθροπραξίας. Ὁ πρόεδρος, ἐν τῷ διαγγέλματι αὐτοῦ, ἐξέφρασε ἐλπίδας ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Τούρκων, δι' ἐμφαντικωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων λόγων ἢ τῶν ἐν τῇ προτάσει μου ἐμπεριεχομένων. Πρὸς τούτοις δέ, ἐν τῇ πρὸ μικροῦ δημοσιευθείσῃ ἀλληλογραφίᾳ μεταξὺ τοῦ πρωθυπουργοῦ ἡμῶν καὶ τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ἕλληνος Πράκτορος, αἱ αὐταὶ ἐκφράσεις ἐμπεριέχονται. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις δύναμαι νὰ προσθέσω τὸ ἀπαραδείγματιστον καὶ γενικὸν αἴσθημα, τὸ ἐκδηλωθὲν ἐν ὅλαις ταῖς τάξεσι τῆς κοινωνίας, καὶ τὸ πασιφανὲς γεγονὸς τῶν χρηματικῶν συνεισφορῶν, τῶν γενομένων ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ πρὸς βοήθειαν καὶ εὐόδωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Ἐν τούτοις πᾶς ὁ δυναμένος νὰ ἴδῃ, ὅτι κινδυνεύουσιν αἱ εἰρηνικαὶ ἡμῶν σχέσεις ἐκ τῆς ἐπιψηφίσεως τῆς προτάσεως ταύτης, βλέπει, ὡς φαίνεται, πολὺ ἀπωτέρω ἐμοῦ· δὲν

ὑπάρχει μέγας κίνδυνος· τῇ ἀληθείᾳ οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει. Τὸ ζήτημα εἰ, ἐὰν προκειμένου περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως, ἡ Βουλὴ αὕτη ἔχει γνώμην ἀνταξίαν ἑαυτῆς.»

Ὁ ῥήτωρ καταστρέφει τὸν λόγον διὰ τῶν ἀκολούθων ὡραιοτάτων φράσεων.

«Περαίνω τὸν λόγον, κύριε, ἐπαναλαμβάνων ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς προτάσεώς μου ταύτης εἶνε νὰ ἐπωφεληθῶμεν ἐκ τῆς ἐνδιαφερούσης περιστάσεως, ὅπως διαμαρτυρηθῶμεν καὶ πάλιν κατὰ τῶν δογμάτων τῶν συμπράχων δυνάμεων, ἅτινα ἐθεμελιώθησαν κατ' ἀρχὴν καὶ ἐφαρμόζονται ἐν τῇ πράξει. Εὑρίσκω δ' ἐπίσης ὀρθόν, κύριε, ἵνα ἐγκαίρως ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν εὔνοιαν, καὶ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶνε ἐφικτόν, τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἡμετέρας συμπαθείας πρὸς λαὸν γῦν μετὰ μακρὰν δουλείαν ἀγωνιζόμενον.

«Δὲν εἰμαι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες, ἐν μὲν τῇ ὥρᾳ τοῦ ἐπιχάτου κινδύνου, ἤθελον ἀπόσχῃ νὰ παράσχωσιν ἐνθαρρυνσιν νόμιμον καὶ προσήκουσαν, παρερχομένης δὲ τῆς κρίσεως, ἤθελον πληρώσῃ τοὺς ἐλευθερωθέντας ἀγωνιστὰς διὰ φλοῤῥονήσεων καὶ θωπειῶν. Οἱ Ἕλληνες ποιοῦσιν ἔκλησιν εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον μετὰ πάθους, εἰς ὃ δὲν δυνάμεθα εὐκόλως ν' ἀντιστῶμεν· ἐπικαλοῦνται τὴν ἡμετέραν εὔνοιαν, προβάλλοντες λόγους τοσοῦτον ἰσχυροὺς καὶ συγκινητικούς, ὅσον οὐδὲν ἄλλο ἔθνος. Ἐκτείνουσι τὰς χεῖρας των πρὸς τὰς χριστιανικὰς κοινότητας τῆς γῆς, ἱκετεύοντες αὐτάς, ἐν ὀνόματι τῶν ἀθανάτων αὐτῶν προγόνων, ἐν ὀνόματι τῶν ἠσημωμένων καὶ κατερειπωμένων αὐτῶν πόλεων καὶ χωρίων, ἐν ὀνόματι τῶν εἰς δουλείαν πωληθέντων παίδων καὶ γυναικῶν, ἐν ὀνόματι τοῦ αἵματός των, ὅπερ φαίνονται πρόθυμοι νὰ χύσωσι δίκην ὕδατος, ἐν ὀνόματι τῆς κοινῆς πίστεως τῆς ἐνούσης ἁπαντας τοὺς Χριστιανούς, νὰ παρόσχωσι πρὸς αὐτοὺς ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς συμπαθείας αὐτῶν.»

Ὁ γερουσιαστὴς καὶ φιλέλλην Ἰωάννης Π. Ρόβινσον, ὅστις πολλάκις παρευρέθη ἐν ταῖς ἀγορεύσεσι τοῦ Οὐέβστερ, εἶπεν ἡμῖν, μετὰ ἔτη πολλά, ὅτι οὐδέποτε ὡμίλησε μετὰ μείζονος πάθους καὶ εὐγλωττίας, ὅσον ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ. Προσέθηκε δ' ὅτι ὁ μέγας ἐκεῖνος ῥήτωρ ἀπεπεράτωσε τὸν λόγον αὐτοῦ διὰ τῶν ἀκολούθων φράσεων, ἃς ἀφήρεσεν ἅταν ἐδημοσίευσεν αὐτόν· τοσοῦτον ὅμως ζωηρῶς ἐνετυπώθησαν ἐν τῷ νῷ τοῦ κ. Ρόβινσον, ὥστε τὰς ἐνεθυμήθη κατὰ γράμμα, τῇ παρακλήσει δ' ἡμῶν συγκατένευσε νὰ τὰς ὑπαγορεύσῃ ἡμῖν. Ἰδοὺ αὗται:

«Καὶ ἐὰν ἀκούσω ὅτι ὁ τελευταῖος Ἕλλην πατριώτης ἔπεσεν ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν σπάθην, καὶ ὅτι ὁ καπνὸς τῆς τελευταίας αὐτοῦ πόλεως ἔφθασε μέχρις οὐρανοῦ, καὶ ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἐναπομένει νῦν ἢ ἡ ἀγρία καὶ μελαγχολικὴ ἐρημία, ἔνθα ποτὲ ἵστατο ἡ Ἑλλάς, θὰ ἀνακαλῶ ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην μου, μετὰ τῆς μεγαλειτέρας εὐχαριστήσεως, τὸ ὅτι σήμερον ἐζήτησα παρ' ὑμῶν, ἐν ὀνόματι 7 ἑκατομμυρίων ἐλευθέρων ἀνδρῶν, νὰ παράσχωμεν αὐτοῖς τοὐλάχιστον τὴν ἔκφρασιν τῆς φιλικῆς ἡμῶν φωνῆς.»

Τὸν Οὐέβστερ ὑπεστήριξαν πολλοὶ τῶν ἀριστέων τοῦ κοινοβουλίου ἰδίως οἱ Κλέῦ, Λέσυς καὶ Λουΐτ, ὧν τὰς φιλελληνικωτάτας προσλαλιὰς θὰ δημοσιεύσωμεν διὰ τῆς «Ἑβδομάδος» ὡς συμπλήρωμα τῆς βιογραφίας ταύτης. Πρὸς τούτοις δέ, τοσαύτην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν ἀνὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὁ λόγος οὗτος, ὥστε ὁ Οὐέβστερ ἐπὶ ἑβδομάδας ἐλάμβανεν ἀνὰ ἑκατοντάδας τὰς συγχαρητηρίους ἐπιστολάς, ὧν τινας θὰ δημοσιεύσωμεν ἐπίσης.

Ὁ Ἱερεμίας Μάσων, οὗτινος ἡ γνώμη ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων εἶνε σχεδὸν ἀνέκκλητος, ἀπεκάλεσεν αὐτόν. «Τὸ λαμπρότερον ὑπόδειγμα κοινοβουλευτικῆς ῥητορείας καὶ πολιτικῆς ἱκανότητος, ὅπερ ποτὲ ἡ Ἀμερικὴ παρήγαγε.» Μετεφράσθη δ' εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ ἐστάλη εἰς τὰς αὐλὰς ἁπασῶν τῶν Δυνάμεων.

X.

Πρὸς τούτοις ὁ Οὐέβστερ, ἐν τῷ λόγῳ, ὃν ἐξεφώνησεν ἐν Βῶκερ Χίλλ τὴν 17 Ἰουλίου 1825, καὶ περὶ οὗ ἐποιησάμεθα ἤδη μνείαν, ὁμιλῶν περὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐλευθέρων κυβερνητικῶν θεσμῶν καὶ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, εἶπε καὶ τὰς ἀκολούθους λίαν συγκινητικὰς καὶ παθητικωτάτας φράσεις ὑπὲρ τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ Ἑλλάδος.

«Ἐκεῖ, ὅπου ἐπιτρέπεται τοῖς ἀνθρώποις νὰ λαλῶσιν ἐλευθέρως, ζητοῦσι τοὺς φιλελευθέρους ἡμῶν θεσμούς, ἐκεῖ, ὅπου ἡ λόγχη ἵσταται παρὰ τοὺς τραχήλους των, προσεύχονται ὑπὲρ αὐτῶν. Ἡρὸς δὲ καὶ ἡ δημοσία γνώμη ἤρξατο ἤδη νὰ ἐπιδρᾷ μεγάλως ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων. Ἴσως ὀφείλεται εἰς τοῦτο ἡ μὴ παρέμβασις εὐρωπαϊκῆς τινος δυνάμεως πρὸς κατάσβεσιν τοῦ μικροῦ σπινθῆρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ ἡ μὴ ὑπαγωγὴ τοῦ χριστιανοῦ καὶ ἐκπολιτισμένου Ἑλληνικοῦ τραχήλου, ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ βαρβάρου Ὀθωμανοῦ. Ἂς εὐγνωμονῶμεν τῷ Θεῷ, ὅτι ζῶμεν εἰς αἰῶνα, καθ' ὃν ὑπάρχει καὶ ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς λόγχης, ὅπερ δύναται νὰ ἐπιδράσῃ. Ναί, κύριοι, ζῶμεν ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν καὶ αὐτὴ ἡ τυραννικωτέρα ἐξουσία δὲν τολμᾷ νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ἰσχυρὰν δύναμιν τῆς δημοσίας ἐπιπλήξεως. Ἐὰν Εὐρωπαϊκὸν κράτος ἤθελε τολμήσῃ νὰ πράξῃ τι κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὁλόκληρος ἡ Ἀμερικὴ καὶ σὺν αὐτῇ, εἰμὶ βέβαιος, σύμπας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἤθελεν ἐξεγερθῆ κατ' αὐτοῦ.

«Εἶνε ἀληθῶς λίαν συγκινητικόν, τὸ ὅτι, ἐν ᾧ εἰς τὴν μεγάλην εὐτυχίαν τῆς πατρίδος ἡμῶν ἀνεγείρομεν τὸ μνημεῖον τοῦτο πρὸς τιμὴν αὐτῆς, ἡ Ἑλλάς, ἡ ἑστία τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀκριβῶς νῦν διατελεῖ ἐν δεινῇ πάλῃ, οὐχὶ πλέον περὶ ἔργων τέχνης ἢ μνημείων δόξης, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπάρξεως. Ἂς εἶνε βεβαία, ὅτι δὲν ἐλησμονήθη ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι οἱ ἀγῶνες αὐτῆς ἐπικροτοῦνται, καὶ ὅτι θερμαὶ εὐχαὶ ἀνέρχονται εἰς τὸν Οὐρανὸν ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας της. Ἐὰν ὁ ἀληθὴς σπινθὴρ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας ἅπαξ ἀνάψῃ, οὐδέποτε πλέον θέλει κατασβεσθῆ, ἀλλὰ εἰς παμμεγέθη μεταβληθήσεται φλόγα. Ἡ ἀνθρωπίνη ἐνέργεια δὲν δύναται νὰ σβέσῃ αὐτήν. Ὁμοία τῷ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς γῆς πυρὶ δυνατὸν νὰ καταβληθῇ ἐπ' ὀλίγον, ὁ ὠκεανὸς δυνατὸν νὰ καταθλίψῃ αὐτήν, τὰ ὄρη δυνατὸν νὰ τὴν καταπιέσωσιν· ἀλλ' ἡ σύμφυτος καὶ ἀήττητος αὐτῆς δύναμις θὰ ὠθήσῃ ἀμφότερα, τόν τε ὠκεανὸν καὶ τὴν ξηράν, καὶ θάττον ἢ βράδιον, ἐνταῦθα ἢ ἐκεῖ, τὸ ἡφαίστειον θὰ ἐκραγῇ καὶ θ' ἀναδώσῃ φλόγας μέχρις Οὐρανοῦ.»

Οἱ φιλελληνικώτατοι οὗτοι λόγοι τοῦ Οὐέβστερ συνεκίνησαν τὸ πολυπληθέστατον ἀκροατήριον μέχρι δακρύων, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οὐδὲν ἄλλο ἤκουέ τις ἢ περὶ Ἑλλήνων καὶ Ἑλλάδος. Ὁ δὲ στρατηγὸς Λαφαγὲτ ἔγραψε πρὸς τὸν Οὐέβστερ τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν:

La-Grange, Μαρτίου 2, 1826.

.... «Ἔλαβον ἀσφαλῶς ἀντίτυπον τοῦ ἐν Βῶκερ Χίλλ ὑμετέρου λόγου.....

Οἱ ὑπὲρ τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος λόγοι ὑμῶν εἰσὶν ἀνεκτίμητοι ἀδάμαντες....

Δὲν εἶνε λίαν περίεργον, ἐν ᾧ ὁ ἀπόλυτος κυριάρχης τῆς Ρωσίας ἠγρύπνει, συνεδούλευε καὶ ἐδίδασκε κατὰ συνωμοσιῶν καὶ ἐπαναστάσεων, ἔνθα οὐδὲν δικαίωμα ἐκέκτητο ὅπως ἀναμιχθῇ, δὲν εἶνε περίεργον νὰ εὑρεθῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος περικυκλωμένος ὑπὸ μεγάλης συνωμοσίας τῶν ἰδίων αὐτοῦ εὐγενῶν καὶ εὐνοουμένων; Αἰσθάνομαι μεγίστην εὐχαρίστησιν, ὅταν παραδάλλω τὴν ἐκλογὴν ἑνὸς Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὸν θρόνον αὐτοκράτορος ἢ βασιλέως, ἐν μέσῳ τῆς αὐστηροτέρας μοναρχικῆς καλῆς τάξεως, ὑποστηριζομένης ὑπὸ τῆς ἀριστοκρατίας, ἄνευ ὅμως τῆς ἀναμίξεως ἐκείνου, ὅπερ *καλεῖται ἔθνος*!....

«Φαίνεται ὅτι ζηλοτυπία καὶ ἰδιοτέλεια κατεκυρίευσαν τὰς εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις, ὡς ἐκ τούτου βλέπομεν νῦν τὴν Αὐστρίαν διακειμένην εὐνοϊκώτερον πρὸς τὴν Ἑλλάδα, παρ' ὅσον ἤθελε πράξῃ τοῦτο ἐξ αἰσθήματος τιμῆς, συμπαθείας ἢ Χριστιανισμοῦ. Αἱ Δυνάμεις μὴ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἴδωσι τὸν Αὐτοκράτορα Νικόλαον ἐγειρόμενον κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ὅπερ ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ὑπεροχὴν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς, σκέπτονται, ὅπως κανονίσωσι τὸ ζήτημα τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ μὴ ἐπιτρέψωσι *οὐδεμίαν δημοκρατικὴν ἐλευθερίαν νὰ θερμάνῃ τὸ πάλλον καὶ αἱματόφυρτον αὐτῶν στῆθος*. Ἤδη ἤρχισαν νὰ παρουσιάζωνται πολλοὶ μνηστῆρες ἐκ τῶν πριγκήπων, ὅπως ἄρξωσιν ἐπὶ τοῦ ἀνδρείου τούτου λαοῦ, *ὃν ἡ φύσις ἐδημιούργησε περισσότερον παντὸς ἄλλου, ὅπως δημοκρατῆται.*»

«Ἐπιτρέψατέ μοι δὲ ἐνταῦθα νὰ ὁμολογήσω, ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην αἰσθάνομαι τὸ ὑπερήφανον ἐκεῖνο αἴσθημα, ὅπερ διαφλέγει ἑκάστην ἀμερικανικὴν καρδίαν. Ἐπιθυμῶ, ἵνα ὁ στόλος τοῦ ναυάρχου Ρόγγερς ἐπισκεφθῇ τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας· λυποῦμαι δ' ὑπερβαλόντως ὅτι τὰ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ναυκηγούμενα δίκροτα δὲν ἔφθασαν εἰσέτι εἰς Ἑλλάδα. Οἱ Ἕλληνες οὐδὲν δύνανται νὰ προσδοκῶσιν ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει ὅσον ἀ-

φορᾷ τὰ ἄτομα. Μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἐκ Παρισίων ἔρθασεν ἔκτακτος ἀπεσταλμένος ἐκ Μεσολογγίου πρὸς τὴν Γαλλικὴν Ἐπιτροπὴν ἀναγγέλλων τὴν ἔλλειψιν πολεμεφοδίων καὶ ἄλλων, Ἐπὶ τῷ θλιβερῷ τούτῳ ἀκούσματι ἀμέσως 12 χιλιάδες δολλάρια ἐστάλησαν εἰς Λιβόρνου, τὴν αὐτὴν νύκτα, ὅπως ἀγορασθοῦν καὶ πεμφθοῦν πάντα ταῦτα εἰς Μεσολόγγιον.»

«Δὲν δύνασθε νὰ φανταθῆτε μετὰ πόσου ἐνδιαφέροντος περιμένω νὰ μάθω τὰ ἐν Ὀθωμανίᾳ συμβαίνοντα. Αἱ δὲ ἐλπίδες μου, ὅτι ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν ἡ ὀμετέρα πατρὶς θὰ ὑποστηρίξῃ καὶ προάξῃ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν τῶν ἐδῶν λομένων λαῶν, δὲν θὰ διαψευσθῶσιν.

Δύνατον ἡ ἠθικὴ ἐπίδρασις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἱσταμένων ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ νὰ μὴ ἐπενεργήσῃ πρὸς διδασκαλίαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρωπινοῦ γένους.»

Λαφαγέτ.

Ἐπίσης μεστὴ φιλελληνικωτάτων αἰσθημάτων εἶνε καὶ ἡ ἀκόλουθος:

La-Grange, 26 Ἰουλίου 1826.

Ἡ καταστροφὴ τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἡ ἀπορρόπαιος θηλαγωγὴ τῶν Εὐρωταικῶν ἀνακτοβουλίων ὀδόβλους ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, ἡς αἱ ὑποθέσεις βαίνουσι κάλλιον παρ' ὅσον οἱ φίλοι της προσεδόκων. Ἡ Θεία Πρόνοια ἐπαμύνῃ τοῖς Ἕλλησιν ἰσχυρὸν σύμμαχον,—τοὺς ἐσωτερικοὺς περισπασμοὺς τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας—εἴθε νὰ ἐπωφεληθῶσι τούτων. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ Βρετανικὴ πολιτικὴ ἐπέτυχε νὰ καταδάλῃ τὰς συμπαθείας τῆς ὁμοθρήσκου Ρωσσίας, ὁ διάπυρος ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας ἔρως τῶν Ἑλλήνων οὐδόλως ἠλαττώθη. Ἅπασαι αἱ κοινότητες ἐνδιαφέρονται μεγάλως ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ἰδίως δὲ ἐν Γαλλίᾳ. Ἡ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔλευσις τοῦ λόρδου Κώχραν ὑπόσχεται πολλά. Διακαῶς εὐχομαι ἵνα τὰ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ναυπηγηθέντα δίκροτα ψθάσωσιν ἐγκαίρως, ὅπως βοηθήσωσιν αὐτοὺς ἐν ταῖς κρισιμοις ταύταις περιστάσεσιν. Ἐπιθυμῶ ἵνα ὁ λαὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν συμμεθέξῃ τῆς μεγαλητέρας τιμῆς, βοηθῶν τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα.

Μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς καὶ μεγίστης ὑπερηφανείας ἔσφιγξα τὴν χεῖρα τοῦ πλοιάρχου Ἄλλεν, ἀνδρείου πολίτου τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅστις ἀφοῦ ὑπηρέτησεν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἐν τῷ ναυτικῷ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὡς δόκιμος, ἀπῆλθεν εἰς Ἑλλάδα, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς Ἀμερικὴν ἄφιξίν μου, καὶ ἔκτοτε οὐ σμικρὰς ὑπηρεσίας παρέσχεν αὐτῇ. Νῦν δὲ διατελεῖ πλοίαρχος ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ναυάρχου Μιαούλη, μεθ' οὗ συνδέεται διὰ στενῆς φιλίας· ἀπέρχεται εἰς Λονδῖνον, ὡς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, καὶ εὗρε καιρὸν νὰ διαμείνῃ ὀλίγας ὥρας ἐν τῇ μικρᾷ μου ἐπαύλει.»...

Λαφαγέτ.

Τοιαύτας ἐν μικρογραφίᾳ ὑπηρεσίας παρέσχεν ὁ Οὐέβστερ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἥτις ἀείποτε θὰ εὐγνωμονεῖ καὶ θὰ ὁμολογεῖ αὐτῷ χάριτας.

[Ἕπεται τὸ τέλος].

Γ. Δ. Κ.

Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΕΒΡΑΡΔΟΣ

(Μικρὸν μυθιστόρημα)

(Συνέχεια)

Οἰκειότης τοιούτου τρόπου ἀρχομένη δὲν εἶχεν ἀναγκαίαν πλειοτέρας προεισαγωγήν. Πρὶν ἢ λάθῃ τὸν κάλιον νὰ καθεσθῇ ὁ Ἐβράρδος ἦτο ἤδη φίλος αὐχὶ μόνον τῶν νεανίδων ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς μητρός. Αἱ ὧραι παρήρχοντο ἐν μέσῳ οἰκιακῶν συνδιαλέξεων. Εὐκόλως δὲ δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ ἂν ἡ κυρία Λαβαρὲν ἐκωδώνισεν ἢ ὄχι τὰ ἑκατομμύρια τοῦ γαμβροῦ της. Ἐπὶ τέλους ἡ Μάρθα κατώρθωσεν εὐτυχῶς νὰ προσηλώσῃ εἰς ἑαυτὴν τὸν συνταγματάρχην διὰ πλείστων ἐρωτήσεων περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ του σταδίου, περὶ τῆς Ἀφρικῆς, τῶν Βεδουΐνων, τῶν λεόντων, τῶν πανθήρων καὶ ἄλλων ταιούτων. Ὁ Ἐβράρδος ὡμίλησεν ἁπλῶς περὶ τοῦ σταδίου του καὶ διηγήθη διαφόρους ἐκστρατείας, χωρὶς οὔτε λόγον νὰ κάμῃ περὶ ἑαυτοῦ· ἀνέμιξε μόνον ἐν τῇ διηγήσει πανθηρικάς τινας σκηνὰς προκαλεσάσας τὸν ἐνθουσιώδη θαυμασμὸν τῆς Μάρθας, ἥτις δὲν κατενόει πλέον τὸν βίον ἢ ὑπὸ σκηνήν, γινομένας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀτλαντος. Ἡ Θηρεσία ἐσίγα, ἀλλὰ δὲν ἔπαυεν ἀτενίζουσα τὸν ἀνάδοχον τοῦ Παύλου. Τί ἀνέμενε παρ' αὐτοῦ; τί ἠδύνατο ἐκεῖνος νὰ πράξῃ ὑπὲρ αὐτῆς; Ἡγνόει καὶ μολαταῦτα ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκεῖνος ἦτο ἐκεῖ, ἠσθάνετο ὅτι εἶχε ἕνα προστάτην. Ἐνδόμυχος φωνὴ τῇ ἔλεγε νὰ ἐλπίζῃ καὶ ἡ πτωχὴ κόρη ἠλπίζεν. Ἐλπὶς ἀσθενής, ἢν μία καὶ μόνη λέξις τοῦ Ἐβράρδου ἠδύνατο νὰ ἐξαλείψῃ.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἐπανῆλθον ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἐφ' ὅσον ἡ ἡμέρα προυχώρει, ἡ Μάρθα ἐγίνετο σιωπηλὴ καὶ ἡ Θηρεσία ἐφαίνετο σύννους καὶ τεταραγμένη, ὡς εἰ μία καὶ ἡ αὐτὴ σκέψις κατελάμβανε ταύτα ταχρόνως ἀμφοτέρας. Ἐμένομεν κατὰ μέρος καὶ προσκεκολλημέναι, οὕτως εἰπεῖν, ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην. Ὁ συνταγματάρχης εἶ καὶ συνδιαλεγόμενος μετὰ τῆς κυρίας Λαβαρέν, τὰς παρηκολούθει ἐν τούτοις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ ἑσπέρα ἐπλησίαζεν. Ἡ Θηρεσία ἵστατο ἀκίνητος καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς ἀπεικονίζετο ἡ ἀγωνία καὶ ἡ ταραχὴ καρδίας ἀπέλπιδος. Ἡ Μάρθα ἐθεώρει σύννους τὰς ὑπὸ τοῦ δύοντος ἡλίου φωτιζομένας κορυφὰς τῶν δένδρων.

— Πῶς! ἀνέκραξεν αἴφνης ἡ κυρία Λαβαρέν, ἀκόμη δὲν ἤλθετε καὶ ν' ἀναχωρήσητε; Δεν ὁμιλεῖτε σοβαρῶς, πιστεύω.

— Ἀτυχῶς οὕτως ἔχει, ἀπήντησεν ὁ Ἐβράρδος. Δὲν εἶμαι πλέον ἐλεύθερος· ἔδωσα συνέντευξιν πρὸς νέον τινὰ φίλον μου, ὃν συμπαραφέρω μετ' ἐμοῦ, ἀναχωροῦμεν δὲ αὔριον...

Καὶ ἐν ᾧ ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, πλησιάσας πρὸς τὰς νεανίδας, ἔρριψεν ἐπὶ τῆς Θηρεσίας βλέμμα μεστὸν τρυφεροῦ οἴκτου. Ἐκείνη ἐνόησε. Κατ' ἀρχὰς ἐφάνη ὡσεὶ πληχθεῖσα βαρέως ὑπὸ τῶν λέξεων, ἃς ἤκουσεν, ἀλλ' ἔπειτα ἐγειρομένη ἀποφασιστικῶς ἔλαβε τὸν βραχίονα τῆς Μάρθας καὶ τὴν παρέσυρεν ἔξω τῆς αἰθούσης.

— Τί ὡραία ἑσπέρα! εἶπεν ὁ Ἐβράρδος, ἀφ' οὗ, τὰς εἶδεν ἀποκρυπτομένας πρὸς τὸ βάθος δενδροστοιχίας τινός. Θέλετε νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς δύο βήματα εἰς τὸ δάσος;

Εὐχαρίστως ἀπήντησεν ἡ κυρία Λαβαρέν, καὶ ρίψασα ἐπ' ὤμων τὸ ἐφαπλωμάριον τῆς ἔλαβε τὸν βραχίονα τοῦ συνταγματάρχου· ἀμφότεροι δὲ κατῆλθον τὰς βαθμίδας τῆς πρὸς τὸν δενδρῶνα κλίμακος.

Ἡ ἑσπέρα τωόντι ἦτο ὡραία. Ὁ δύων ἥλιος ἐξέπεμπε πᾶς χρυσοειδεῖς ἀκτῖνας, αἱ διὰ μέσου τῶν φυλλωμάτων. Μέρη τινὰ τοῦ δενδρῶνος ἦσαν εἰσέτι κατάφωτα, ἐνῷ ἕτερα ἐβυθίζοντο ἤδη εἰς τὸ σκότος. Πρὶν ἢ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς φωλεὰς των, οἱ ἀπτῆνες καὶ αἱ ὑπολαΐδες ἐνέπνεον τὸ ἄσμα των καὶ ἀπεχαιρέτων ἐν συναυλίᾳ τὴν ἀπερχομένην ἡμέραν, ἐνῷ αἱ κόσσυφοι, ἔχοντες τὴν ἕξιν νὰ συρίζωσι πρῶτοι καὶ τελευταῖοι, διεπέρων ἐν σιγῇ τὰς δενδροστοιχίας. Μακρόθεν ἠκούοντο οἱ μυκηθμοὶ τῶν πορευομένων εἰς τοὺς σταύλους των ἀγελῶν, τὸ ἄσμα τῶν μικρῶν βατράχων ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἰχθυοτροφείου καὶ ἐν γένει πᾶς θόρυβος, πᾶς ἦχος ἐγειρόμενος πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐν τοῖς ἀγροῖς.

Ἐβάδιζον βραδέως βήμασι καὶ ἐν σιγῇ, ὅστις δὲ τοὺς ἔβλεπε βαδίζοντας ταιουτοτρόπως ὑπὸ τὴν ὡραίαν ἐκείνην σκιάν, τὸν μὲν παρὰ τῇ δέᾳ, θὰ ἐπίστευεν ὅτι αἱ σκέψεις των ἠκολούθουν τὰν αὐτὸν δρόμον καὶ ὅτι αἱ ψυχαὶ ἀμφοτέρων συγηνοῦντο καὶ συνεχέοντο ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ συμπαθείᾳ.

— Ἠξεύρετε ἀληθῶς, εἶπεν ἐπὶ τέλους ἡ κυρία Λαβαρέν, ὅτι σχεδὸν δὲν μὲ συνεχάρητε ἀκόμη διὰ τὸ ἀγνοικέσιον τῆς θυγατρός μου; Δὲν δύνασθε ἐν τούτοις νὰ ἀρνηθῆτε, ὅτι τὸ συνοικέσιον αὐτὸ εἶνε λαμπρόν.

— Συμφωνῶ, ἀπήντησεν ὁ Ἐβράρδος ἀναπνεύσας αἴφνης ἐκ τοῦ ρευμασμοῦ τοῦ. Τριακοσίων χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα, μέγαρον ἐν τῇ πόλει καὶ μέγαρον ἐν τῇ ἐξοχῇ! βεβαίως εἶνε λαμπρόν. Μοὶ εἴπατε, ὅτι ὁ γαμβρός σας εἶνε τέκνον τῶν ἔργων του. Ἐὰν εἶνε ὁπωσοῦν νέος εἰσέτι, δὲν ἔχασεν εἰς μάτην τὸν καιρόν του. Ἀλλὰ κατὰ ποῖον τρόπον ἐπλούτησε τόσον ταχέως;

— Διὰ τῆς βιομηχανίας, τῶν τραπεζιτικῶν πράξεων καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων.

— Δι' ἐπιχειρήσεων;

— Ναί, ἐντίμως, ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ.

— Θέλω νὰ τὸ πιστεύσω καὶ μολονότι κατ' ἀρχὴν δυσπιστῶ κατὰ τοιούτων· ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀποκτηθεισῶν περιουσιῶν, μολονότι ἡ ἐντιμότης, ἡ ἐργασία καὶ ἡ εὐφυΐα δὲν ἐξαρκοῦσι παντοτε, τὸν παραδέχομαι, μολαταῦτα, ὡς ἔντιμον ἄνδρα, ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸν ἐξελέξατε ὑμεῖς ὡς γαμβρόν σας. Ἀλλ' ἡ θυγάτηρ σας, ἀγαπᾷ τὸν σύζυγον, ὃν τῇ προορίζετε;

— Τί ἐννοεῖτε διὰ τούτου;

— Νομίζω ὅτι ἡ ἐρώτησίς μου εἶνε σαφής. Πρὸ ὀλίγου, ὅτε σᾶς ἤκουον ἀπαριθμοῦσαν φιλαρέσκως πάντα τὰ πλεονεκτήματα τῆς ὑψηλῆς συγγενείας, ἢν πρόκειται νὰ συναψήτε, παρετήρουν τὴν δεσπινίδα Λαβαρὲν καὶ μοὶ ἔφανη, ὅτι ἡ φυσιογνωμία της δὲν ἐνταπεκρίνετο πρὸς τὴν ἰδικήν σας χαρὰν καὶ εὐχαριστησιν.

Ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχαίας φιλίας σας ἐρωτῶ, ἐὰν ὁ γαμβρός, ὃν ἐξελέξατε, ἠδύνηθη νὰ προσελκύσῃ τὴν συμπάθειαν τῆς θυγατρός σας, ἐὰν αὕτη αἰσθάνεται κλίσιν τινὰ πρὸς αὐτόν, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐὰν τὸν ἀγαπᾷ... Ὁμίλω εὐκρινῶς;

— Ὦ! δὲν λέγω, ὅτι ἡ Θηρεσία ἀγαπᾷ ἐμμανῶς τὸν μνηστῆρά της. Πῶς νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, ἀφοῦ μόλις τὸν γνωρίζει; Ὁ ἔρως δὲν προέρχεται πάντοτε ἐξ ἔρωτος ἢ συμπαθείας. Νυμφεύεταί τις καὶ ὁ ἔρως ἔρχεται κατόπιν.

— Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἔλθῃ;

— Ἀρκεῖται τις καὶ ἄνευ τούτου.

— Ὑμεῖς, Ἰουλία, θέλετε νὰ νυμφεύσητε τὴν θυγατέρα σας παρὰ τὴν θέλησίν της;

— Παρὰ τὴν θέλησίν της! Τίς ὡμίλησε περὶ τούτου;

— Ὑμεῖς νὰ τὴν νυμφεύσητε χωρὶς νὰ ἐξετάσητε τὰς διαθέσεις της;

— Ἔπραξα κάλλιον, ἀπήντησε ξηρῶς ἡ κυρία Λαβαρέν. Ἐξησφάλισα τὴν εὐτυχίαν της, ἣν νομίζω ὅτι ἠξεύρω νὰ ἐκτιμήσω κάλλιον ὑμῶν, ἀγαπητὲ φίλε. Ὅ,τι καὶ ἂν σκέπτεσαι ἡ Θηρεσία, εἶμαι ἥσυχος, καὶ θὰ με εὐγνωμονῇ εἰς τὸ μέλλον.

— Λαμπρά, κυρία μου, θαυμασία! Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἢ ἁπλοῦς στρατιώτης, ὑμεῖς δὲ ἀναμφιβόλως γνωρίζετε κάλλιον ἐμοῦ τὰ τοῦ βίου. Ἀλλ' ἐν τούτοις πόθεν προέρχεται ἡ βαθεῖα ἐκείνη μελαγχολία, ἣν εἰς μάτην προσπαθεῖ ν' ἀποκρύψῃ ἡ νεαρὰ αὕτη κόρη; Ἐὰν διατέλει ψυχρὰ καὶ ἀδιάφορος πρὸ τοιούτου χρηματιστικοῦ συνοικεσίου, θὰ τὸ ἠννόουν, καὶ ἐν τῇ στάσει της ταύτῃ θὰ διέκρινον τὴν ἔνδειξιν ψυχῆς ἀβρόφρονος, καὶ ὑπερηφάνου· ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξηγήσω τὸ πλῆρες ἀνίας μέτωπόν της, τὸ καταπεπεισμένον στῆθος, τὴν καταβεβλημένην ὄψιν, καὶ τὰ μεστὰ δακρύων ὄμματα; Ὑμεῖς ζῆτε μετ' αὐτῆς καὶ ἐν τούτοις δὲν ἐνοήσατε οὐδέν. Ἐγὼ δὲ σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι τὸ τέκνον σας εἶνε δυστυχές.

— Δυστυχής; ἡ θυγάτηρ μου;

— Ναί, Ἰουλία, δυστυχής. Καὶ ὑπομονὴ ἐὰν τὸ τέκνον τοῦτο δὲν ἦτο καταδεδικασμένον νὰ νυμφευθῇ ἄνευ ἔρωτος ἄνθρωπον, ὃν μόλις γνωρίζει! Εἰσεδύσατέ ποτὲ εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας της; Εἴσθε τοὐλάχιστον καλῶς πεπεισμένη ὅτι δὲν ἀγαπᾷ ἄλλον τινά;

— Μυθιστορήματα μόνον ἔχετε εἰς τὸν νοῦν σας! Ἐπειδὴ ἡ Θηρεσία δὲν ἔχει τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν εὐθυμίαν ἐκείνης τῆς τρελλούτσικης Σαμλιέ, σᾶς ἀρέσκει νὰ τὴν θεωρῆτε ὡς θῦμα. Ἡ θυγάτηρ μου ἐμεγαλύνθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου· τίνα θέλετε νὰ ἀγαπᾷ; κανὲν βασιλόπουλον τῶν παραμυθιῶν;

— Τὸ παρελθὸν ἔτος, κατὰ τὸ τελευταῖον φθινόπωρον, δὲν συνῆψατε στενὰς σχέσεις μετὰ τινος τῶν ἐξοχικῶν γειτόνων σας;

— Μετὰ τοῦ νεαροῦ Κορδοὰν τῶν Ὠβιέρων; Ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο;

— Δὲν ἐσκέφθητε ποτε, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀγαπήσῃ τὴν θυγατέρα σας;

— Μά τὴν πίστιν μου, ὄχι!

— Μήτε ὅτι ἠμποροῦσε ἡ θυγάτηρ σας νὰ τὸν ἀγαπήσῃ;

— Τὸν νέον αὐτόν;

— Μάλιστα, τὸν νέον αὐτόν!

— Ποῖον; Ἐκεῖνον, ὅστις μᾶς κεκόμιζε σπόρας, ὅστις ἠλεύε καραβίδας; καὶ ἐμουντζούρωνε τὰ ὑπέρθυρά μου;

— Καὶ μολαταῦτα, ἐὰν τὸν ἠγάπα ἡ Θηρεσία;

— Παραλογίζεσθε, φίλε μου!

— Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἐὰν τὸν ἠγάπα;

— Αἴ! ἔστω, ἐὰν τὸν ἠγάπα, θὰ ἠναγκάζετο νὰ τὸν κησμονήσῃ, διότι, κάλ σημειώσατέ τὸ καλῶς, καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν ἔδιδα τὸν λόγον μου, οὐδέποτε θὰ συγκατετιθέμην νὰ δώσω τὴν θυγατέρα μου εἰς τὸν υἱὸν ἑνὸς χωρικοῦ.

Εὑρίσκετε μεταξὺ τῶν ἐπαρχιακῶν εὐγενίσκων σας πολλούς, οἵτινες νὰ ὁμοιάζουν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτὸν τοῦ χωρικοῦ; Δύνασθε νὰ βεβαιώσητε ὅτι ὁ γαμβρός σας ἔχει ἐπίσης τὴν αὐτὴν καλὴν καταγωγήν;

— Εἰς νεανίας, ὅστις δὲν εἶνε ἱκανὸς διὰ τίποτε!

— Εἶνε καλλιτέχνης καὶ καλλιεργεῖ τὰς γαίας του. Ἐὰν δὲ ἡ ὁδός, ἣν βαδίζει, δὲν φέρῃ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰς τιμὰς καὶ τὴν ὀλβιότητα, τοὐλάχιστον εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν θὰ καταλήξῃ ποτὲ οὔτε εἰς τὴν ἀτιμίαν.

— Τὰς γαίας του! τὰς γαίας του! δὲν ἔχει οὔτε λεπτόν.

— Ἔχει καθαρὸν εἰσόδημα εἴκοσι χιλιάδων φράγκων, ἐντιμῶς ἀποκτηθέντων ὑπὸ τοῦ πατρός του.

— Ἀληθεία! ὁ νέος οὗτος Ναβὰβ ἔχει εἴκοσι χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα; Καὶ πιστεύετε ἀφελέστατα, κατοίκε τῆς ἐρήμου, ὅτι μὲ εἴκοσι χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα δύνανται οἱ δύο νεόνυμφοι νὰ ζήσουν ἐπιφανῶς εἰς τὸν κόσμον;

— Πιστεύω ἐνδομύχως καὶ εἰλικρινῶς, ὅτι τόσα καὶ μόνον ἐπαρκοῦσι πρὸς εὐδαίμονα οἰκιακὸν βίον. Τίς ἡ ἀνάγκη ἐπιδείξεως εἰς τὸν κόσμον; Ἡ κοινωνία ὁμοιάζει πρὸς τὸ χαρτοπαίγνιον. Σᾶς ἀπόρροφᾷ ὁλόκληρον. Κατ' ἀρχὰς τῇ παρέχετε μέρος τι μόνον τοῦ βίου σας· ἐγκαταλείπετε τὴν ἐν τῷ οἴκῳ εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ μόνον ἐπί τινας ὥρας· ἐπανέρχεσθε, καὶ ἐκείνη προσμειδιᾷ καὶ σᾶς χαροποιεῖ. Μετ' ὀλίγον τὴν παραμελεῖτε, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ διέρχεσθε μακρὰν αὐτῆς ὁλοκλήρους ἡμέρας καὶ νύκτας, ἄχρις οὗ ἐπὶ τέλους βαρυνθεῖσα νὰ σᾶς ἀναμένῃ ἐν τινι γωνίᾳ τοῦ ἐγκαταλειφθέντος οἴκου, ἀποφασίζει νὰ μετοικήσῃ ἀπερχομένη διὰ τῆς θύρας ἢ τοῦ παραθύρου. Προσθέτω ὅτι...

— Μὴ προχωρήσετε περαιτέρω· γνωρίζω ὅτι ἔπονται αἱ ἀγροτικαὶ τέρψεις, τὰ θέλγητρα τῆς μετριότητος, ἡ ποίησις τῶν οἰκιακῶν ἡδονῶν. Τὰς τέρψεις ταύτας τὰς γνωρίζω. Ἐποτίσθην ἀρκούντως ἐκ τῶν θελγήτρων αὐτῶν καὶ ἐδοκίμασα ἐν ἀνέσει τὴν οἰκιακὴν ποίησιν. Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὴν συνομιλίαν ταύτην· δὲν θὰ συμφωνήσωμεν ποτέ. Μεγάλη ἐπῆλθεν ἀλλοίωσις εἰς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα ἡμῶν, ἣν σεῖς δὲν φαίνεσθε ἐννοῶν. Ὅλοι οἱ ὅροι τοῦ βίου μετεβλήθησαν.

— Καὶ ἡ καρδία; ἐπίσης καὶ αὐτή; Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν πλέον οὔτε ἔρως οὔτε νεότης;

— Ὁ ἔρως δὲν ἔχει ἢ μίαν καὶ μόνην πρωΐαν, καὶ ἡ νεότης μίαν καὶ μόνην ἡμέραν· ὁ βίος δὲ εἶνε μακρὸς Ἐβράρδε. Καὶ πάλιν σᾶς λέγω, ἂς παυσώμεν ἐως ἐδῶ. Ἐὰν ὁ ἄρχων τῶν Ὠβιέρων ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς μέχρι τῆς θυγατρός μου, συλλαβὼν τὴν γελοίαν ἐλπίδα νὰ τὴν νυμφευθῇ, λυποῦμαι πολὺ δι' ἐκεῖνον καὶ μόνον, διότι ὡς πρὸς τὴν Θηρεσίαν βεβαιωθῆτε, ὅτι οὔτε τὸν συλλογίζεται οὔτε τὸν ἐσυλλογίσθη ποτέ.

— Ἀπατᾶσθε.... τὸν ἀγαπᾷ, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης ψυχρῶς καὶ τόσον σταθερῶς, ὥστε ἡ κυρία Λαβαρὲν ἔμεινεν ἐπ' ὀλίγον ἐμβρόντητος. Τὸν ἀγαπᾷ καὶ ἔχω τὴν ἀπόδειξιν.

— Προσέξατε, Ἐβράρδε, προσέξατε.

— Ἡ θυγάτηρ σας ἔγραψε πρὸς τὸν Παῦλον.

— Δὲν εἶνε ἀληθές.

— Ἔγραψε καὶ ἐγὼ ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν της.

— Ὄχι.

— Τὴν ἀνέγνωσα καὶ τὴν ἔχω ἐδῶ! εἶπεν ὁ Ἐβράρδος πλήττων διὰ τῆς χειρὸς τὸ στῆθός του.

— Δεῖξατέ μοι τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν... δώσατέ μοί την. Τὸ θέλω, τὸ ἀπαιτῶ.

— Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς την δώσω, ἀλλὰ θὰ σᾶς την ἀναγνώσω, εἶπεν ὁ Ἐβράρδος, καὶ ὁ στρατιωτικὸς ἀνὴρ ἐξεδηλώθη ἐξ ὁλοκλήρου κατά τε τὴν στάσιν, τὴν κίνησιν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ προστάγματος.

Ἡ κυρία Λαβαρὲν ὑφίστατο ἀκουσίως τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς καὶ τοῦ βλέμματός του.

— Καθήσατε, τῇ εἶπε, δεικνύων αὐτῇ ἐδώλιον παρὰ τὸν κορμὸν φηγοῦ τινος.

Ἐκείνη ὑπήκουσεν· ὁ συνταγματάρχης δὲ καθεσθεὶς παρ' αὐτῇ, ἀνέσυρεν ἐκ τοῦ θυλακίου ἐπιστολήν, ἣν ἐκδιπλώσας ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ:

«Παῦλε, ἀγαπητέ μου Παῦλε, σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ χάνω. Σὲ ἀγαπῶ...

— Ὦ! δυστυχὲς τέκνον! ἐφώνησεν ἡ Λαβαρέν, ἐπερίμενα ποτὲ ἐγὼ τοιοῦτόν τι; Δότε μοι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Καὶ διὰ ταχείας κινήσεως ἥπλωσε τὴν χεῖρα ἵνα τὴν ἁρπάσῃ.

— Ἡσυχάσατε, εἶπεν ὁ Ἐβράρδος συνέχων τὴν χεῖρά της.

— Ἀλλ' εὑρίσκετε λοιπὸν εὐχαρίστησιν νὰ με τυραννῆτε; ἀνέκραξεν ἐκείνη ἀπελπις.

— Ὄχι· ἡσυχάσατε. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐκφράζει τὰ ἐντιμότερα αἰσθήματα. Ἔγραφη ὑπὸ ψυχῆς εὐγενοῦς, καὶ οὐδεμία ὑπάρχει ἐν αὐτῇ λέξις ὡς ἐκ τῆς ὁποίας νὰ ἐρυθριᾷ ἡ γράψασα.

Καὶ ὁ Ἐβράρδος ἐξηκολούθησεν ἀναγιγνώσκων.

«Παῦλε, ἀγαπητέ μου Παῦλε, σὲ ἀγα»πῶ καὶ σὲ χάνω. Σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ ἀπο»χαιρετῶ. Συγχώρει με. Τί ἠδυνάμην, οἴ»μοι! κατὰ τῆς θελήσεως τῆς μητρός »μου; Μόνον τὰ δάκρυα καὶ τὰς παρα»κλήσεις μου εἶχον νὰ ἀντιτάξω μέχρις »ἐξαντλήσεως, ἀλλὰ καὶ ταῦτα δὲν εἰση»κούσθησαν. Εἶνε λοιπὸν ἀληθές. Παῦλέ »μου; Μᾶς χωρίζουσι; Ἀγνοῶ τί γράφω. »Εἶμαι καταπεπονημένη καὶ ὁ νοῦς μου »χάνεται. Ὦ! μῆτέρ μου, πόσον εἶσαι »σκληρά! Τίποτε δὲν ἐσταθῆ δυνατὸν νὰ »τὴν κάμψῃ οὔτε αἱ παρακλήσεις μου, »οὔτε ὁ πόνος τῆς ψυχῆς μου, οὔτε ἡ ἀ»πηλπισμένη ὑποταγή μου. Χαίρει ἐπὶ »τῇ θυσίᾳ μου ὡς εἰ οὐδὲν μοὶ προὐξένει »αὕτη κακόν, καὶ θριαμβεύει, ἐνῷ ἐγὼ φθί»νω. Φαίνεται, φίλε μου, ὅτι ἡ λογικὴ καὶ »ἡ φρόνησις μᾶς ἀπαγορεύουν νὰ ἀγαπώ»μεθα. Φαίνεται, ὅτι τὰ περὶ συζεύξεως »σχέδιά μας ἦσαν πάντη παιδικὰ καὶ ἄ»φρονα. Εἶσαι λίαν ἄπορος καὶ μικρᾶς »καταγωγῆς. Ἰδοὺ ἡ δικαιολογία των! »Σὺ πτωχός; Σὺ μικρᾶς καταγωγῆς; »Ἀλλὰ πιστεύεις τοὐλάχιστον σύ, ὅτι ἡ »πενία σου θὰ ἦτο ὁ πλοῦτός μου; Πι»στεύεις ὅτι θὰ ἤμην ὑπερήφανος οὖσα »σύζυγός σου καὶ φέρουσα τὸ ὄνομά σου; »Πιστεύεις ὅτι θὰ ἦτο χαρὰ καὶ δόξα »μου τὸ νὰ συμμερισθῶ τὴν τύχην σου, »νὰ ἐρείδωμαι ἐπὶ σὲ καὶ νὰ ὀφείλω τὸ »πᾶν εἰς τὴν ἐργασίαν σοῦ; Τοιαύτη ἦτο »ἡ ἐλπίς μου, καὶ ἐν τούτοις τὴν ἐλπίδα »ταύτην, τὴν ζωογονοῦσαν τὴν νεότητά »μου, ἀναγκάζομαι νὰ τὴν θυσιάσω εἰς »ἀκαταλήπτους δι' ἐμὲ ματαιοδοξίας. Ἀ»ναγκάζομαι νὰ ἀρνηθῶ τὴν εὐτυχίαν, »ἐπειδὴ ἡ μήτηρ μου ἐπιμένει νὰ κάμῃ »γαμβρόν της εὐπατρίδην τινά. Ὁποία »εὐσπλαγχνία! Σὺ δὲ τί θὰ πράξῃς; Δὲν »δύνασαι νὰ διαμένῃς πλέον ἐνταῦθα. »Φείσθητι τῆς ἐντροπῆς μου νὰ νυμφευθῶ »πλησίον σου, ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σου. »Ἄπελθε, καὶ ἄπελθε πολὺ μακράν. Λάβε »μετὰ σοῦ ὅλην τὴν ψυχήν μου. Δὲν θὰ »σὲ ἐπανίδω πλέον, παιδικέ μου φίλε. »Δὲν θὰ σὲ ἐπανίδω, ἀγαπητὲ σύντροφε »τῆς νεότητός μου. Χαῖρε λοιπὸν καὶ »χαῖρε διὰ παντός. Ἡ διάνοιά μου θὰ σὲ »παρακολουθῇ πανταχοῦ, καὶ οὐδέποτε »θὰ παύσῃ νὰ σ' ἐνθυμῆται. Εἰ καὶ ἀ»πών, σὺ θὰ ὑποστηρίζῃς τὸν βίον μου. »Ἡ ἀνάμνησίς σου θὰ εἶνε ὁ ἄγγελος »προστάτης μου, καὶ ἐὰν ἀξίζω τι, εἰς »σὲ καὶ μόνον θὰ τὸ ὀφείλω».

Ἐφόσον ὁ Συνταγματάρχης προὐχώ»ρει εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, ἡ κυρία Λαβαρὲν ἀπὸ τῆς ζωηροτέρας ταραχῆς εἶχε μεταπέσῃ εἰς εἶδός τι ἀγρίας καταπραύνσεως ὁμοίας σχεδὸν πρὸς νάρκωσιν. Ἐφαινετο ὅτι ἑκάστη φράσις τῇ ἀνεμίμνησκε ἀπρόοπτόν τινα ἀποκάλυψιν. Ἡ ἔκπληξις καὶ ἡ ταραχὴ ἀπήλειψαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἔξαψιν τοῦ βλέμματος της. Οἱ ὀφθαλμοί της εἶχον ἀποσπασθῆ ἀπὸ τῆς ἀναγινωσκομένης ὑπὸ τοῦ Ἐβράρδου ἐπιστολῆς, τὴν ἤκουσε δὲ μέχρι τέλους ἀκίνητος καὶ μὲ κεκυφυῖαν κεφαλήν.

— Ἐὰν σᾶς ἀπομένῃ ἀμφιβολία τις, ἡ ἐπιστολὴ εἶνε ὑπογεγραμμένη, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀναγνώσεως.

Ἡ κυρία Λαβαρέν, χωρὶς νὰ μεταστραφῇ, ἔλαβε σιωπηλῶς τὴν προτεινομένην ἐπιστολὴν καὶ τὴν συνέθλιψεν ὀργίλως εἰς τὰς χεῖράς της.

— Καὶ τὸ συμπέρασμα; ἠρώτησεν ἐπὶ τέλους μετὰ τρεμούσης φωνῆς. Ναὶ σᾶς ἔγραψα τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν, ἀλλὰ τί θέλετε νὰ ἐξαγάγητε ἐκ ταύτης; Μὲ κατηγορεῖτε ὅτι δὲν σκέπτομαι καὶ δὲν αἰσθάνομαι ὡς καὶ πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν; Ἡ ἐξουσία τῆς μητρός μου μοὶ ἐφαίνετο τότε τυραννική. Σήμερον εὑρίσκω, ὅτι ἦτο εὔλογος, διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι μήτηρ τώρα. Πταίω ἐὰν ἐγήρασα; Διατὶ δὲν λαμβάνετε ὑπ' ὄψει τὴν πεῖραν;

["Ἕπεται τὸ τέλος].

ΜΙΚΚΥΛΟΓΡΑΦΙΑ

Προσφιλέστατέ μοι κύριε Δαμβέργη!

Πολὺς ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἐγένετο λόγος περὶ τῶν μικροσκοπικῶν, οὕτως εἰπεῖν, καλλιγραφημάτων τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ διατριβοντος, ὁμογενοῦς νέου κ. Παπούλια, ὅστις φαίνεται κατὰ τοῦτο ἐφάμιλλος τῶν ἀρχαίων Μυρμηκίδου τοῦ Μιλησίου ἤ, κατ' ἄλλους, Ἀθηναίου καὶ Καλλικράτους τοῦ Λακεδαιμονίου, ὧν τὰ μικροτεχνήματα ἐκίνουν μὲν τῶν θεωμένων τὸν θαυμασμόν, ἀλλ' ἐθεωροῦντο ὡς ἔργα οἱαςδήτινος πρακτικῆς ὠφελείας ἄμοιρα. Τοῦτο δὲ λέγω οὐχὶ πρὸς ψόγον (ἄπαγε τὸ τοιοῦτον) τῆς ὄντως θαυμασίας ἐπιδεξιότητος καὶ τῆς τεραστίας τοῦ νέου ὀξυωπίας, ἀλλ' ἵνα γνωρίσω τοῖς ἀναγνώσταις τῆς φίλης *Ἑβδομάδος* (ὅσοι τυχὸν ἀγνοοῦσι) τοὺς ἄνω εἰρημένους ἄνδρας, καὶ τὰ μικροσκοπικὰ αὐτῶν τεχνουργήματα.

Καὶ δὴ ὁ μὲν Πλούταρχος ἰδοὺ τί λέγει: «οἱ δὲ περὶ Καλλικράτη καὶ Μυρμηκίδη λέγονται δημιουργεῖν ἅρματα μυίας πτεροῖς καλυπτόμενα, καὶ διατορεύειν ἐν σησάμῳ, γράμμασιν, ἐπὶ τῶν Ὁμήρου» [*Περὶ τῶν κοιν. ἐνν. πρὸς τοὺς Στωϊκ.* μδ']. Ὁ δ' Αἰλιανός: «Ταῦτα ἄρα ἐστὶ τὰ θαυμαζόμενα Μυρμηκίδου τοῦ Μιλησίου καὶ Καλλικράτους τοῦ Λακεδαιμονίου τὰ μικρὰ ἔργα. Τέθριππα μὲν ἐποίησαν ὑπὸ μυίας καλυπτόμενα, καὶ ἐν σησάμῳ δίστιχον ἐλεγεῖον χρυσοῖς γράμμασιν ἐπέγραψαν» (*Ποικ. Ἱστορ.* Α', ιζ'.) Οὕτω καὶ ὁ Σχολιαστὴς τῆς Γραμματικῆς Διονυσίου τοῦ Θρακὸς λέγει περὶ τῶν αὐτῶν Μυρμηκίδου καὶ Καλλικράτους, ὅτι, «ἐποίησαν αὐδηοῦν ἅρμα ὑπὸ μυίας ἑλκόμενον καὶ τῷ πτερῷ τῆς μυίας καλυπτόμενον» [*Βεκκέρου. Ἀνέκδ.* τόμ. Β', σελ. 651.]. Ἕτερος δέ τις (ἂν μὴ εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ ὁ Μυρμηκίδης εἶνε Καλλικράτης) ἱστορεῖται, ὅτι κατεσκεύασε χαλκοῦν ἅρμα καὶ ἀναβάτην ἑλκόμενον ὑπὸ μυίας [*Θεοδω. περὶ Γραμματ.* σελ. 54]. Κατὰ δὲ Ἰουλιανὸν τὸν Παραβάτην, ὁ Μυρμηκίδης ἀπετόρευε καὶ κέγχρους, γελοίως ἀντιβάλλων τὰ οἰκεῖα ἔργα πρὸς τὴν τέχνην τοῦ Φειδίου [*Λόγ. Γ'*, σελ. 111, ἔκδ. Spanheim.] ὅθεν καὶ εἰς παροιμίαν τὸ πρᾶγμα ἐξέπεσε: «Γελοιότερον ἀπεργάζῃ τῶν τὰς κέγχρους ἀποτορεύειν ἐπιχειρούντων ἢ καθάπερ τὸν Μυρμηκίδην ἀντιπραττόμενον τῇ Φειδίου τέχνῃ» [*Σουίδ.* λ. *Γέλοιος*.] Καὶ παρ' ἄλλοις δὲ τῶν παλαιῶν μνημονεύονται τὰ ἔργα τοῦ Μυρμηκίδου καὶ Καλλικράτους, οὓς ἀναφέρει ὁ Βοίκχιος ἐν τῷ *Συντάγματι τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπιγραφῶν* [τόμ. Α', σελ. 872 ἐφ.]. Ἐκ τούτων δὲ ὁ μὲν Γαληνὸς *Ματαιοτεχνίαν* ἀποκαλεῖ τὰ ἔργα ταῦτα [*Προτρεπτ. Λόγ. ἐπὶ τᾶς τέχν.* θ'.] ὁ δὲ Οὐάῤῥων *Ἄσημα ἔργα* (obscura opera) [*De Ling. Latin.* VII, p. 281. Speng.] *Ψευδοτεχνίαν* δὲ ὁ Θεοδόσιος, καὶ *Μικροτεχνίαν* ὁ Σχολιαστὴς Διονυσίου τοῦ Θρακός.

Ταῦτα λοιπὸν περὶ τῶν μυρμηκιδείων καὶ καλλικρατείων μικροτεχνημάτων ἢ ὅπως ἄλλως ἀρέσκονται νὰ ὀνομάσωσι τὰ τοιαῦτα οἱ κεκτημένοι τὸ ἐπίζηλον χάρισμα τοῦ δημιουργεῖν τοὺς τεχνικοὺς ὅρους τῶν πραγμάτων.*

Ἔῤῥωσο. Ὁ ὑμέτερος

Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ

Ἀθήνησιν Μαΐου ἀρχομένου 1889.

Σημ. Διευθ. «Ἑβδομάδος». Πρόδηλον, ὅτι ὁ σεβαστὸς ἡμῶν συνεργάτης καὶ φίλος εἰρωνεύεται ὀλίγον καὶ τὴν «Ἑβδομάδα» δοῦσαν προχείρως τὸ ὄνομα μικκυλογραφία εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ κ. Παπούλια. Ἔχει δίκαιον τὸ δημιουργεῖν τοὺς τεχνικοὺς ὅρους δυσχερές, μακάριοι δὲ οἱ κεκτημένοι τὸ ἐπίζηλον τοῦτο χάρισμα· ἀλλὰ πῶς ἄλλως νὰ καλέσωμεν τὰ ἔργα ταῦτα; Μυρμηκίδεια καὶ καλλικράτεια μικροτεχνήματα ὅπως προτιμᾷ νὰ τὰ ὀνομάζῃ ὁ καλὸς ἡμῶν φίλος; Δὲν εἶνε ὀλίγον διεξοδικόν; Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἦτο μτπως περὶ αὐτῶν πρόκειται; Τὰ ἱστορούμενα ἔργα δὲν εἶνε γραφαί, ἀλλ' ἀντικείμενα τέχνης πλαστικῆς, ὁ δὲ κ. Παπούλιας γράφει μόνον. Ἂν δὲ οἱ ἀρχαῖοι δικαίως ἢ ἀδίκως ἐθεώρουν ἐκεῖνα μάταια, διὰ ταῦτα ἡμεῖς δὲν συμφωνοῦμεν, ὅπως καὶ πᾶς ὑποθέτομεν ἔχων δακτύλιον ἢ σταυρὸν ἢ καρφίδα, ἐφ' ὧν εἶσι γεγραμμέναι λέξεις δυσανάγνωστοι· μὲν διὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ σημαντικαὶ ἀναμνήσεις ἢ ἀγάπης δι' ἡμᾶς.

Ἀλλά, νομίζομεν, ὅτι καὶ ἄλλον λόγον ἔχει ὁ κ. Σακκελίων ζητῶν τὴν βοήθειαν τῶν ἀρχαίων κατὰ τῶν μικροτεχνῶν ἐν γένει, πλαγίως δὲ κατὰ τοῦ πτωχοῦ ἡμῶν μικκυλογράφου. Καταγινόμενος ἐξ ἐπαγγέλματος εἰς τὴν Παλαιογραφίαν, μάχεται πρὸ δόμο καὶ ὑπὲρ τῶν διαδόχων του! Τί θὰ ἐγίνοντο οὗτοι ἂν διεδίδετο ἡ μικκυλογραφία καὶ ἦσαν μετὰ ἑκατὸν ἔτη ἀγνοῦντες ἀν' ἀναγινώσκωσι τὸν λόγον τοῦ κ. Σκουλούδη, φέρ' εἰπεῖν, ὅστις κατέλαβε 10 στίλβας τῆς «Ὥρας» ἐπὶ ἡμίσεως ἐπισκεπτηρίου, ὅπως τὸν περιώρισεν ὁ κ. Παπούλιας;

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Μεθαύριον ὁ βασιλεὺς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του κ. Παπαδιαμαντοπούλου, θὰ μεταβῇ εἰς Θῆβας ἔφιππος, ὅπως παραστῇ εἰς τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια.—Ὁ κ. Α. Συγγρὸς προσφέρων ὡς ἐνθύμιον εἰς τὴν βασιλόπαιδα Ἀλεξάνδραν, ἐπὶ τῇ προσεχεῖ αὐτῆς ἀναχωρήσει, εὐαγγέλιον εἰς μικρὸν σχῆμα, πολυτελῶς δεδεμένον καὶ διακόσμητον δι' ἐδαμάντων.—Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κορινθίας κ. Σ. Κολιάτσος ἐπέδωκε καταγγελίαν κατὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. κ. Μεσσηνίας, Ὕδρας καὶ Νάξου, ἐπὶ παραβάσει τῶν ἀποστολικῶν καὶ συνοδικῶν κανόνων, καὶ ζητεῖ παρὰ τῆς κυβερνήσεως νὰ συγκαλέσῃ κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κανονικοὺς ἐπισκόπους τοῦ βασιλείου εἰς ἐνάκρισιν, ἐξέλεγξιν καὶ τιμωρίαν τῆς παραβάσεως, κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας.—Ἀνεχώρησε προχθὲς εἰς Βερολῖνον ὁ ὑποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Στ. Στρέτ, ὅπως παραστῇ εἰς τὸν καταρτισμὸν καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐπὶ τοῖς γάμοις τοῦ Διαδόχου Συμφώνου.—Τὴν ἑσπέραν τῆς προπαρελθούσης Παρασκευῆς μεγάλη θύελλα ἐνέκηψεν ἐν Λεβαδείᾳ, καταστρέψασα ἐντελῶς τὰς σπορὰς καὶ τοὺς ἀμπελῶνας καὶ παρασύρασα ὀκτὼ οἰκίας· αἱ ἐπελθοῦσαι ζημίαι ὑπολογίζονται εἰς 500,000 δραχμάς· εἷς χωρικὸς παρασυρθεὶς ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐπνίγη.—Προσεχῶς ἄρχεται ἐν Σαλαμῖνι ἡ ἀνέγερσις μνημείου εἰς τὸν Καραϊσκάκην.—Συμπληρωθείσης τῆς κατασκευῆς τῆς μεγάλης σιδηρᾶς γεφύρας, ἥτις ζευγνύει τὸν ποταμὸν Ἀχελῷον κατὰ τὴν θέσιν Σπολάτσα, προσκλήθη τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἵνα παραλάβῃ αὐτήν.—Διαπραγματεύσεις διεξάγονται πρὸς κατασκευὴν νέων διακλαδώσεων τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου Ἀθηνῶν.—Τὴν 21ην Ἰουνίου συμπληροῦνται 25 ἔτη ἀπὸ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος.—Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἀναχωρεῖ εἰς Πετρούπολιν, πρὸς τέλεσιν τῶν γάμων τῆς βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρας, τὴν 19 ἢ 20 Μαΐου.—Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἐπραστόθησαν ἐπιτυχῶς οἱ τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν ἀρξάμενοι ἐν τῷ κεντρικῷ γυμναστηρίῳ γυμναστικοὶ ἀγῶνες.—Ὁ ἀνδριὰς τοῦ ἀειμνήστου Βαρβάκη, τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ φερωνύμου Λυκείου, ἀπεφασίσθη νὰ στηθῇ ἐν τῷ κήπῳ τῆς Ἐκθέσεως τῶν Ὀλυμπίων. Προσεχῶς θὰ ὁρισθῇ καὶ ἡ ἡμέρα τῶν ἀποκαλυπτηρίων.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Θετικὴ θεωρεῖται ἡ μνηστεία τοῦ διαδόχου τῆς Ρωσίας μετὰ τῆς δευτεροτόκου θυγατρὸς τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μαυροβουνίου πριγκιπίσσης Μηλίτζας.—Οἱ βασιλεῖς τῆς Δανίας διατρίβουσιν ἐν Βιέννῃ, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἀπέρχονται εἰς Πετρούπολιν, ὅπως παραστῶσιν εἰς τοὺς γάμους τῆς βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρας.—Πληροφορίαι ἐκ Κρήτης παριστῶσιν ἔκρυθμον τὴν ἐκεῖ κατάστασιν. Ἡ μεταξὺ τῶν κομμάτων, συνεδριαζούσης ἤδη τῆς Γεν. Συνελεύσεως, διάστασις ἀπειλεῖ τὴν διατάραξιν τῆς τάξεως.—Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπεψήφισεν εἰς τρ' τὴν ἀνάγνωσιν τὸ περὶ αὐξήσεως τοῦ ναυτικοῦ νομοσχέδιον.—Ἡ Ἰταλικὴ Γερουσία ἐπεψήφισε τὴν Ἑλληνοϊταλικὴν ἐμπορικὴν σύμβασιν.—Ἐν Σμύρνῃ ἑκάτ ἡ οἰκία, ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς.—Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Βικτωρία ἐώρτασε χθὲς τὴν ἑβδομηκοστὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως αὐτῆς.—Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας Ὀμβέρτος ἀπῆλθεν εἰς Βερολῖνον, τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου.—Ὁ Τσάρος τὸ διωρίσθη μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ὑπουργῶν.—Ἀπέθανεν ἡ βασίλισσα τῆς Βαυαρίας Μαρία, χήρα Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Β', ἀδελφοῦ πρεσβυτέρου τοῦ ἀειμνήστου Ὄθωνος.—Ἐν τῷ γεύματι τῷ παρατεθέντι παρὰ τοῦ προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, ἐξαιρετικαὶ ἀπεδόθησαν τιμαὶ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλλάδος· μεταξὺ τῶν ἄλλων ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς εὐθὺς μετὰ τὴν Μασσαλιώτιδα ἀνέκρουσε πρῶτον τὸν Ἑλληνικὸν ὕμνον καὶ εἶτα τοὺς τῶν ἄλλων κρατῶν.—Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς Ἰουνίου, τῇ ἡμέρᾳ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, συμπληροῖ τὸ 50ὸν ἔτος, ἀπὸ τῆς εἰς Ἀρχιερέα προχειρίσεως αὐτοῦ· ἡ Ἑλληνικὴ κοινότης Ἀλεξανδρείας παρασκευάζεται νὰ ἑορτάσῃ μεγαλοπρεπῶς τὴν ἡμέραν ταύτην.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐγκριθείσης ὡς διατριβῆς ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ τῆς περὶ «Ἐρωτοκρίτου» ἐκδοθείσης πρό τινος μελέτης τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου καὶ διαπρεποῦς λογίου κ. Α. Ν. Γιάνναρη, ὑπέστη οὗτος καὶ τὴν νόμιμον προφορικὴν δοκιμασίαν ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου καὶ ἀνεκηρύχθη παμψηφεὶ ὑφηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Ἑλλ. Γραμμάτων.—Ὁ κ. Κ. Ζάππας προσήνεγκε χιλιόδραχμον ἐτησίαν συνδρομὴν εἰς τὸν ἐν Παρισίοις σύλλογον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν.—Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἀπένειμε τὸ βραβεῖον τοῦ Ἰωάννου Ρεϋνώ, ἐκ 10,000 φράγκων, εἰς τὸν κ. Δουρούη, διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφεῖσαν «Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων».

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ὁ μέγας δοὺξ Κωνσταντῖνος Κωνσταντινόβιτς ἀνεκηρύχθη πρόεδρος τῆς ἐν Πετρουπόλει Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν.—Ἐν δενδροστοιχίᾳ φωτιζομένῃ δι' ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων, ἐν Βιέννῃ, παρετηρήθη ἐσχάτως, ὅτι ἐβλάστησαν πολὺ προϊμώτερον οἱ κλῶνες τῶν δένδρων οἱ εὑρισκόμενοι ὑπὸ τὴν ἐγγυτέραν ἐπίδρασιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός.—Ὁ κόμης Λουκίζη ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἐν Νεαπόλει ἐθνικὴν βιβλιοθήκην 70,000 τόμους, ἐν οἷς ὑπάρχει συλλογὴ αὐτογράφων σπανίων.—Ἡ ἰατρικὴ σχολὴ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου προτείνει εἰς τὴν σύγκλητον τὸν δαπάνας ταύτας διορισμὸν ἀνωτέρων βοηθῶν παρὰ τοῖς καθηγηταῖς τῆς κλινικῆς.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐν Ἐρετρείᾳ ἐν τῷ ἀρχαίῳ νεκροταφείῳ εὑρέθησαν ἔτι δύο λυχνίαι χάλκιναι, δοτᾶ τετυλιγμένα ἐντὸς ὀθόνης, χρυσοῦς ἀμφορίσκος λαμπρᾶς τέχνης καὶ λήκυθοι λευκαί· αἱ ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσιν.—Εἰς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς Ἀκροπόλεως, γενομένης ἀνασκαφῆς, εὑρέθησαν διάφορα πήλινα ἀγγεῖα καὶ κεφαλὴ μαρμαρίνη Ἀθηνᾶς, ἀρίστης τέχνης.—Κατεσχέθη λεκάνη μαρμαρίνη, ἀρχαίας τέχνης, ἣν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπιβάτης ἐκ Κρήτης. Ἐντὸς αὐτῆς ὑπάρχει βράχος, ἐφ' οὗ εἶνε ἐξηπλωμένος ὁ Βάκχος καὶ πέριξ Σάτυρος ἐκτείνων τὴν χεῖρα ἐπὶ κρεοῦ, γυνὴ φέρουσα κάνιστρον μετὰ καρπῶν, νέος ἐρειδόμενος ἐπὶ ροπάλων καὶ ἄλλαι παραστάσεις.—Ἀνευρέθησαν ἔτι ἐν τῇ Ἀκροπόλει μαρμάρινον γυναικεῖον ἄγαλμα, τεμάχια ἀγγείων μετ' ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλα ἀρχαῖα, ἐφάνησαν δὲ καὶ τὰ θεμέλια τῶν τοίχων τῆς Πινακοθήκης.—Ἐν Καρμοῦς τῆς Αἰγύπτου ἀνεκαλύφθησαν κατακόμβαι, καλῶς διατηρούμεναι, ρωμαϊκῆς ἐποχῆς.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ θερινὴ θεατρικὴ κίνησις ἤρξατο διὰ τῆς ἀφίξεως τῶν πρωτοπορειῶν τῶν θιάσων, οἵτινες πεδίον μάχης θὰ ἔχωσι ἐφέτος τὰς Ἀθήνας. Καὶ ὁ μὲν «Πανελλήνιος θίασος» τοῦ κ. Ἀλεξιάδου σκοπῶν νὰ στρατοπεδεύσῃ ἐν τῷ παριλισσίῳ «Παραδείσῳ» ἐκρατύνθη καὶ ἐνισχύθη πάλιν συμμαχήσας μετὰ τῆς καλλιτεχνικῆς οἰκογενείας Μπονασέρα, ὁ δὲ «Μένανδρος» τοῦ κ. Ταβουλάρη καταλαμβάνει προσεχῶς τὴν σκηνὴν τοῦ «Θεάτρου τῆς Ὁμονοίας». Εὐχόμεθα ἀμφότεροι ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ἀμίλλης νὰ ἀνακηρυχθῶσι νικηταὶ πρὸς ὄφελος τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς, ἧς οἱ φίλοι καὶ ὀπαδοὶ ὡς πάντοτε ἐνθουσιωδῶς θέλουσιν ὑποστηρίξῃ τὴν ὑποσέξ.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κ. Χ. Τὸ ἐγράψατε διὰ σοβαρόν, ἡμεῖς ὅμως τὸ εὕρομεν τόσον ἀστεῖον, ὥστε ἐγελάσαμεν,—ὅπως οἱ ἀκροαταὶ μεσαιωνικῶν τινων κωμικῶν, —ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς πτέρνης μέχρι τοῦ δεξιοῦ ὠτός. Γράψατε ἤδη ἓν ἀστεῖον καὶ σᾶς ὑποσχόμεθα νὰ τὸ δημοσιεύσωμεν ὡς ... σοβαρόν.—*Ἀλθώτᾳ*. Δωτίναι καὶ Θέμιστες ὠνομάζοντο παρ' ἀρχαίοις αἱ ἀπολαυαί, ἃς οἱ βασιλεῖς εἶχον ἐκ τοῦ λαοῦ των.—Δ. Σ. *Σμύρνην*. Ἐνεγράφητε. Διὰ τὰς αἰτήσεις πρὸς ἐγγραφὴν ἢ σιωπὴ κατάφασις. Διὰ τὰς δημοσιεύσεις ὅμως ἡ σιωπὴ ... ἄρνησις.—*Καμελλία*. Ἐκομίσθης κατὰ πρῶτον εἰς Ἱσπανίαν ἐκ τῶν Ἰνδιῶν τῷ 1737, ὑπό τινος ἱερέως Camelli. οὗτινος ἔλαβες καὶ τὸ ὄνομα. Εἶσαι τὸ περικαλλέστερον τῶν ἀνθέων. Διὰ νὰ διατηρηθῇς δὲ ἐπὶ πολὺ δροσερόν, βύθισον τὸν μίσχον σου ἐντὸς νωπῆς πατάτας!—Σπ. Κ. καὶ Π. Β. Μ. *Κόρινθον*. Ἐνεγράφητε, συνδρομαὶ ἐλήφθησαν, φύλλα ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.—*Φίλῳ* Μ*. Οἱ ἀρχαῖοι κατεσκεύαζον τὰς τραπέζας αὐτῶν ἐκ ξύλου, κυρίως σφενδάμνου, ἐξ ἐλέφαντος καὶ ἐκ πολυτίμων μετάλλων· τοὺς δὲ πόδας αὐτῶν ἐποίουν ὁμοίους μὲ πόδας ζώων καὶ, ἰδίᾳ τράγων· ὁ συρμὸς βλέπετε εἶνε καὶ αὐτὸς Ἑλληνικός.—Ν. Π. *Σπέτσας*. Ἐνεγράφητε, φύλλα ἐστάλησαν διὰ τοῦ προηγουμένου ταχυδρομείου ἐξ ἀρχῆς.—Γ. Π. *Λευκάδα*. Ἡμεῖς τε καὶ οἱ κ. κ. Π. Μ. καὶ ἀδελφ. Μ. ἐνεγράφητε. Φύλλα ἐξ ἀρχῆς ἐστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.—Π. Π. Μᾶς συγχωρεῖτε ἂν ἀντιφρονοῦμεν. Μεγάλοι συγγραφεῖς ἀναδεικνύονται συνήθως ἐκεῖ μόνον, ὅπου τυγχάνουσιν ἀμοιβῆς ἀξίας τῶν κόπων αὐτῶν. Αὐτὸ εἶνε τὸ θετικώτερον.—Α. Α. *Σῦρον*. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε παλαιὰ γνώριμος, ἣν συνηντήσαμεν ἄλλοτε ἐν τοῖς «Νεανικοῖς ποιήμασι» κ. Σμυρναίου πάντοτε, τοῦ κ. Γ. Βοντζαλίδου, φέρουσαν μάλιστα ἔνδυμα χαριέστερον καὶ πλουσιώτερον. Οἱ γράφοντες ἂν δὲν γνωρίζουσι πολλὰ πράγματα, ἀναγινώσκουσιν ὅμως πολλά, ὥστε δὲν εἶνε εὐπάπτητοι ὅσον νομίζετε.—Ρ. *Παρισίους*. Ἡ λέξις *βεζέρης* σημαίνει κυριολεκτικῶς τὸν ἀχθοφόρον. Κἄτι παρόμοιον δὲ καὶ ἐν πολλαῖς τῶν νήσων σημαίνει τὸ (ὀ)πουργὸς=ὁ μετακομίζων λάσπην ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς. Ἐξ αὐτῶν νὰ κρίνητε πόσον ἡμεῖς οἱ ἀνατολῖται εἴμεθα μετριόφρονες καὶ καταδεκτικοί, ἀφοῦ ὅλοι εὐχαρίστως θὰ ἐγινόμεθα Βεζύραι καὶ ὁπουργοί.—Μ. Μ. *Μελιτόπολιν*. Εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς πλειότερα.—Γ. Β. *Σεβαστόπολιν*. Ἐπίσης.—Β. Σ. *Ὀδησσόν*. Κατάλογος τῶν βραβευθέντων δὲν ἐξεδόθη εἰσέτι. Ἀγγέλλεται ὅτι ἐκδοθήσεται μετ' οὐ πολύ, ἀλλὰ ... ἴδωμεν.—Ἀγγ. Σ. *Χαλκίδα*. Ἀπάντησις στέλλεται ταχυδρομικῶς.—*Prince des sots*. La betise n' est autre chose que la sottise à sa plus haute expression... — Σ. Χ. *Κάϊρον*. Εἰς γλυκὺς λόγος φέρει καλλίτερα ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν αὐστηροτέραν ἐπίπληξιν. Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' πρὸς τοὺς ἐπιπλήττοντας θυρωρὸν μὴ σπεύσαντα ν' ἀνοίξῃ αὐτῷ τὴν θύραν εἶπε: «Μὴ τὸν ἐπιπλήττετε· δὲν εἶνε δι' αὐτὸν ἀρκετὴ τιμωρία τὸ ν' ἀναγκάσῃ τὸν βασιλέα του νὰ περιμένῃ;» Καὶ ὑπῆρχε δι' ἡμᾶς μεγαλειτέρα τιμωρία ἀπὸ τὸ νὰ σᾶς κάμωμεν νὰ περιμένητε

Ἀναγνώστη. Ἀνωτέρα βία ἐκ καθυστερήσεως ἀτμοπλοίου μᾶς ἐπέβαλε διὰ 2—3 φύλλα μόνον τὸν χάρτην τοῦτον.

Ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Πολέμης παρακαλεῖ ἡμᾶς δι' ἐπιστολῆς του νὰ δηλώσωμεν, ὅτι δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὸν «Φιλαδέλφειον ποιητικὸν διαγωνισμόν», ὡς ἐσφαλμένως ἐγράφη.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ
Ἐξεδόθησαν

Γενικὴ Ἱστορία *ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς*, ὑπὸ *Ἀναστασίου Πολυζωΐδου*, ἐπιθεωρηθεῖσα καὶ συμπληρωθεῖσα ὑπὸ *Γεωργίου Π. Κρέμου*, καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας, εἰς τέσσαρας τόμους. Τόμ. Α', Β', Γ'. Ἐκδότης Σ. Κ. Βλαστός.

Corpus Juris Civilis * ἐκ μεταφράσεως εἰς τὴν Ἑλληνικήν, ὑπὸ *Ἠλία Διακοπούλου*. Τεῦχος 39ον. *Πανδέκται* : (ὁλόκληρον τό 19 βιβλίον), ἤτοι περὶ ἀγοραπωλησίας, μισθώσεως, ἀνταλλαγῆς, ἀγωγῆς προγεγραμμένων ρημάτων κτλ. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης.

Σύμμικτα, ἤτοι διάφορα προβλήματα, αἰνίγματα, παίγνια, γρίφοι κλπ. ὑπὸ *Νικολάου Ἀναστασίου*. Ἐκδότης Ἀγ. Τριανταφύλλου, βιβλιοπώλης.

Δελτίον *τῆς ταχυδρομικῆς καὶ τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας*, ἔτος δεύτερον 1889 ἀριθ. 2. Φεβρουάριος.

* Ἵνα ἡ ἔκδοσις τοῦ *Corpus Juris* ἐπιταχυνθῇ, κατ' ἀπαίτησιν τῶν πλείστων συνδρομητῶν, ἀπεφασίσθη ἀπό τοῦδε νὰ ἐκδίδηται κατὰ προτίμησιν *μόνη ἡ μετάφρασις*, ἅμα δὲ περατωθῶσιν οἱ Πανδέκται ἐκδοθήσεται χωριστὰ καὶ τὸ Λατινικὸν κείμενον. Οὕτως ὁ χρόνος συντομεύεται κατὰ τὸ ἥμισυ, πρὸς δὲ καὶ ἡ τιμὴ ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας μόνην τὴν μετάφρασιν οὐχὶ δὲ καὶ τὸ κείμενον.

(Ἐκ τῶν καταστημάτων Α. Κωνσταντινίδου.)

Ἱστορικὰ Ἀπομνημονεύματα Ἐπτανήσου, ὑπὸ *Π. Χιώτου*. Τόμος ὅλος (σειρᾶς) περιέχων τὴν ἠθικὴν κατάστασιν ἀπὸ Βενετοκρατίας μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ἐν Ζακύνθῳ.

Αἱ δύο Ἐπέτειοι 1789—1889. 25 Μαρτίου 1821—25 Μαρτίου 1889, ποίημα ἀπαγγελθὲν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς Πορτ-Σαΐδ, ὑπὸ Γεωργίου Στρατήγη, δικηγόρου. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Γενικὴ Συνέλευσις *τῆς «Ἑταιρίας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ» κατὰ τὸ ἔτος 1889. Φυλλάδιον ΙΕ'.*

Μηχανικὴ Ἐπιθεώρησις, ὑπὸ *Ἠλία Ι. Ἀγγελοπούλου*. Ἀριθ. 12 Νοέμβριος—Δεκέμβριος 1888.

Ἀγγέλλονται

Ἰδοὺ Ἕλλην καὶ Ἕλληνίς, ἠθικὸν οἰκογενειακὸν διήγημα, ὑπὸ *Ἰωάννου Δ. Βολανάκη*.

Κρήτη, δοκίμιον ἱστορίας τῆς νήσου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὑπὸ *Γ. Β. Τσρκοπούλου* καὶ *Δ. Ν. Γρηγοράκη*.

Κρυπτογραφικὸν Λεξικόν, ὑπὸ *Ἀλ. Α. Ραγκαβῆ*.

Χελιδόνες, ποιήσεις ὑπὸ *Κ. Δ. Κρυστάλλη*, πρόσφυγος ἠπειρώτου.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Περιεχόμενα τοῦ Δ' Τεύχους.

Ἀκολουθία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Φιλοθέης τῆς ἐξ Ἀθηνῶν (Βίος καὶ πολιτεία αὐτῆς).= Γράμμα περὶ συντηρήσεως τῆς Σχολῆς Ντέκα.— Γράμμα περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Βενεδίκτου καὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἀθανασίου.— Ἐπιστολὴ ἰδιωτικὴ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου.— Ποίημα (Προτροπὴ εἰς τοὺς νέους ἕνεκα γάμου καὶ κατὰ τοῦ τραχώματος). — Ἔγγραφα Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας. [Ἀπανταχοῦσα Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ὑπὲρ τῆς Μονῆς τῆς Φιλοθέης. Ἐπιστολὴ Λεοντίας, Ἡγουμένης τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Φιλοθέης. Συστατικὸν ἔγγραφον ὑπὲρ τῆς αὐτῆς Μονῆς. Ἰδιωτικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μητροπολίτου Δανιήλ. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Κουντουριώτας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Διάφορα ἔγγραφα συναλλαγῶν.—Εὐχὴ πρὸς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον κατὰ πυρετῶν]. — Συγγίλλιον (περὶ ἑνώσεως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Καλισίων μετὰ τῆς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ τῆς Ταῶς).— Πρᾶξις ἐκλογῆς τῶν Δημογερόντων Ἀθηνῶν.— Οἰκογενειακὸν ἔγγραφον Δούσμανη. — Ἐκ τοῦ λιθίνου χρονικοῦ (1491—1773).—Ἐπιτύμβιον Λεονάρδου Κουτρικᾶ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΠΟΛΥΖΩΙΔΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΚΡΕΜΟΥ

Καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας

Εἰς τόμους τέσσαρας

Ἐκδότης — **Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΣ** — *Ἐν Ἀθήναις.*

Τιμὴ τῶν 4 τόμων δραχ. **36.**

Τοῦ σπουδαίου τούτου συγγράμματος ἐξεδόθησαν ἤδη οἱ τόμοι Α', Β' καὶ Γ'. Ὁ πρῶτος περιλαμβάνων τὴν ἀρχαίαν «Γενικὴν Ἱστορίαν» ἀπὸ ∞—476 μ.Χ. εἰς 8ον μέγα, σελ. 840. Προλεγόμενα σελ. α.—π.—Ὁ δεύτερος περιλαμβάνων τὴν ἐξακολούθησιν καὶ τέλος τῆς «Ἀρχαίας Γενικῆς Ἱστορίας» ἀπὸ ∞—476 μ.Χ. καὶ τὴν Μέσην «Γενικὴν Ἱστορίαν» ἀπὸ 476—1492 μ. Χ. σελ. 792. — Ὁ τρίτος περιλαμβάνων τὴν Νέαν «Γενικὴν Ἱστορίαν» ἀπὸ 1492 μ. Χ. — 1489 σελ. 715.—Ὁ δὲ τέταρτος καὶ τελευταῖος τόμος περιλαμβάνων τὴν Νεωτάτην «Γενικὴν Ἱστορίαν» 1789—1889 ἐκδοθήσεται περὶ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον μετὰ προλεγομένων, προτεταγμένων αὐτοῦ, ἀναφερομένων εἰς τὴν νέαν ἱστορίαν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν παρ' Ἕλλησιν ἱστοριογραφίαν ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων καὶ μετ' ἀναλυτικοῦ πίνακος τῶν τεσσάρων τόμων.

Οἱ καταβάλλοντες εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Ἑβδομάδος», πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ τετάρτου τόμου, δραχ. 24 —θεωρούμενοι συνδρομηταί, λαμβάνουσι τοὺς ἐκδοθέντας τρεῖς τόμους καὶ τὸν ἐκδοθησόμενον τέταρτον τόμον μετὰ τὴν ἐκτύπωσίν του, ἀλλ' ἄνευ ἄλλης πληρωμῆς.— Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὰς ἐπαρχίας ἀποστέλλεται, ἅμα τῇ ἀποστολῇ τοῦ ἀντιτίμου, τῇ προσθήκῃ τῶν ταχυδρομικῶν δρ. 2.—ἤτοι ἐν ὅλῳ δρ. 26.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΚΟΜΨΑ ΤΕΥΧΗ

ΠΕΡΙΠΟΥ 96 ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Τεῦχος 1—3 *Θάνος Βλέκας*, Ἑλληνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ.

Ποιήματα Α. Σ. Βυζαντίου (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει)

» 3—5 *Ὁ Ἐξηνταβελόνης*, κωμῳδία Μολιέρου, κατὰ τὴν ἐξελληνισιν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

Ποιήματα Φ. Κοππὲ (ἐν τῷ 5ῳ τεύχει).

» 6 *Περίληψις ἱστορίας* τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.

» 7 κ. 9 *Λουΐζα Μόλλερ*, τραγῳδία Φ. Σχιλλέρου.

» 8 *Ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς* ὑπὸ Φεουτερσλέβεν.

» 10 *Διηγήματα* σύγχρονα Ἑλληνικά, ὑπὸ Δ. Βικέλα, Ε. Χαριλάου, Δ. Καμπούρογλου, Γ. Δροσίνη, Α. Κουρτίδου, Ἰ. Μ. Δαμβέργη καὶ Α. Καρκαβίτσα.

» 11—13 *Στράτης Καλοπίχειρος*, ἠθογραφία ἑλληνικὴ ὑπὸ Στ. Κουμανούδη.

» 14—16 *Ἀμλέτος*, τραγῳδία Σαικσπήρου μετάφρασις ὑπὸ Σ. Δ. Βικέλα.

» 16—17 *Ἀσμὰ τῶν Χριστουγέννων*, διήγημα ὑπὸ Κ. Δίκενς.

» 18 *Κορακιστικὰ* ἢ διόρθωσις τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσης, κωμῳδία. —*Κούρκας ἁρπαγή*, ποίημα, ὑπὸ Κ. Ἰακ. Ρίζου.

Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται λεπτὰ 60. Ἡ συνδρομὴ διὰ 25 (α' σειρὰ) δρ. 12.

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐννοοῦνται αὗται αἱ τιμαὶ εἰς χρυσοῦν

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ

ἐκδόται ἐν Ἀθήναις

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

Δρομολόγιον

1 Μαρτίου — 15 Μαΐου.

ΓΡΑΜΜΗ ΚΗΦΙΣΣΙΑΣ

Ἀναχωρήσεις Καθημεριναί

Ἐξ Ἀθηνῶν		Ἐκ Κηφισσίας	
7,—	Π. Μ.	7,45	Π. Μ.
9,—		10,—	
11,—		11,45	
2,—	Μ. Μ.	2,45	Μ. Μ.
3,35		4,40	
5,30		6,15	

Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς

7,—	Π. Μ.	7,45	Π. Μ.
9,—		10,—	
11,—		11,45	
2,—	Μ. Μ.	2,45	Μ. Μ.
2,40		4,40	
3,35		6,15	
5,35		8,—	

ΓΡΑΜΜΗ ΛΑΥΡΙΟΥ

Ἐξ Ἀθηνῶν	Ἐκ Λαυρίου
8,45 Π. Μ.	7,15 Π. Μ.
3,40 Μ. Μ.	4,05 Μ. Μ.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς - Κορίνθου - Αἰγίου - Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.45π	11.20π	8 πμ	Πάτραι ἀν.	7 πμ	11.25	—
Ἀθῆναι »	7.15μ	11.50»	8. 35	Αἴγιον »	8.52	12.50	—
Κόρινθος ἀφ.	10.35	2.50μ	12.10	Κόρινθος »	1.10	4 —	1.55μ
Αἴγιον »	2.52	6.04»		Ἀθῆναι ἀφ.	4.45	7.05	5.4
Πάτραι »	4.45	7.30»		Πειραιεὺς »	5.15	7.30	6 .5

Γραμμὴ Κορίνθου - Ἄργους - Ναυπλίου - Μύλων

202		203	
Ναύπλιον ἀν.	9.55π.μ.	Κόρινθος ἀν.	3.05 μ.μ.
Μύλοι »	9.55	Ἄργος ἀφ.	5.22 »
Ἄργος »	10.30	Ναύπλιον »	5.55 »
Κόρινθος ἀφ.	12.45π.μ.	Μύλοι »	6 — »

Σημειώσις.— Πᾶσαι αἱ ἀμαξοστοιχίαι ἐν Πάτραις θ' ἀναχωρῶσι καὶ θὰ φθάνωσιν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου θὰ χορηγῶνται τὰ εἰσιτήρια καὶ θὰ ἐνεργῆται μόνον ἡ παραλαβὴ καὶ παράδοσις τῶν αποσκευῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 λειτουργοῦσι καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Κυριακῆς. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 1. 2. 33, 32, 202, 203, σταθμεύουσι καὶ εἰς ὅλας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμούς. Μεταξὺ Κορίνθου —Ἀκράτας Πατρῶν— Ἀκράτας Ναυπλίου—Ἄργους—Μύλων καὶ ἀντιστρόφως, κυκλοφοροῦσι καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἀμαξοστ. σταθμεύουσαι εἰς πάσας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμ.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Πέντε Διαδόχου

Ὑδρόγειοι Σφαῖραι εἰς Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἀπὸ δρ. 35—72.

Πέντε Τριποδίου

ΕΠΙΣΕΚΕΠΤΗΡΙΑ

ἐπὶ καλοῦ χάρτου στιγμιαίως.

Πέντε Διαδόχου

ΜΕΛΑΝΗ ΜΑΥΡΗ

συμπεπυκνωμένη καὶ ἀναλυομένη εἰς ξξ μέρη ὕδατος. Δοχεῖον ἓν δραμ. 312 δραχ. 4 50 Ἀναλελυμένη ἠόκαλ. 90

Πέντε Τριποδίου

Γραφικαὶ ΥΛΑΙ

ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

Τυπογραφεῖον **Κορίννης**, *ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 9.*